

ngv

Nederlandse
Genealogische
Vereniging

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

Afdelingsfunctionarissen

Bestuur

Voorzitter:	Peter Dijns tel. 030-2201993	e-mail: voorzitter-aft@ngv.nl
Secretaris:	Henk van de Streek tel. 033-8795529	e-mail: secretaris-aft@ngv.nl
Penningmeester:	Thijs van Veen tel. 033-4726015	e-mail: penningmeester-aft@ngv.nl
Lid:	Marcel van de Krol tel. 033-4945110	e-mail: marcelvandekrol@hetnet.nl
Lid:	vacature	

Afdelingsafgevaardigden

Afgevaardigde:	Thijs van Veen, voornoemd
Plaatsvervanger:	Peter Dijns, voornoemd

Lezingen en Activiteiten

Coördinator:	Marcel van de Krol, voornoemd
--------------	-------------------------------

Afdelingsblad

Hoofdredacteur:	Thijs van Veen, voornoemd	
Redactieadres:	nieuwsredacteur-aft@ngv.nl	
Eindredacteur:	Jelle Kaastra tel. 030-6962934	
Redacteuren:	Marcel van de Krol, voornoemd Freja Schuitemaker-Frankefort tel. 033-4947948	e-mail: fschuite@xs4all.nl
	Lex van der Linden	e-mail: lvdlingen@upcmail.nl

PR-ondersteuning Freja Schuitemaker-Frankefort, voornoemd

Website	www.ngv.nl (in opbouw)
Twitter	www.twitter.com/NGV_AFT
Facebook	NGV afdeling Amersfoort en omstreken

Omslag: Töllisch Kreuz (Tolkruis), op de plek waar in 1794 de grens tussen de gebieden van de keurvorst van Keulen en de hertog van Gulik liep, bij het dorp Gohr. Deze kruisen werden opgesteld, om de grens te sluiten voor bedreigende duivelskrachten en demonen, zodat ze geen ziekte en dood in het gebied konden meenemen. Hoe actueel, helaas. Met dank aan de Schützenbruderschaft St. Peter und Paul 1879 e.V. te Rosellerheide-Neuenbaum voor de toelichting. Foto: 11 maart 2020, Jelle en Christine Kaastra, die hun voetreis naar Rome een week later moesten beëindigen vanwege gesloten herbergen door het rondwandelende corona-virus.

AMERSFOORT EN OMSTREKEN

*Uitgave van de Nederlandse Genealogische Vereniging
Afdeling Amersfoort en omstreken
opgericht 18 december 1971*

Verschijningsgebied de gemeenten Amersfoort, Baarn, Barneveld, Bunschoten, Ede, Eemnes, Ermelo, Harderwijk, Leusden, Nijkerk, Putten, Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Soest, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wageningen, Woudenberg en Zeist. Oplage 400.

Jaargang 29

september 2020

nummer 2

Van de redactie

Dit is een bijzonder nummer van ons afdelingsblad. Het coronavirus heeft op dit moment een grote invloed op ons leven. In dit nummer wordt aangekondigd dat alle afdelingsbijeenkomsten tot 1 januari 2021 vanwege de corona-omstandigheden worden geannuleerd en dus niet doorgaan. Een gevolg hiervan is dat in dit nummer geen lezingen worden aangekondigd, behoudens die van 21 januari 2021, in de hoop dat we tegen die tijd wel weer bijeenkomsten kunnen organiseren. Omdat de lezingen van maart, april en mei van dit jaar niet doorgingen, hebben we ook geen verslagen van die lezingen in deze uitgave. Wel van de lezingen van januari en februari. Gelukkig hebben we wel een groot aantal andere bijdragen, waarvoor hartelijk dank aan de inzenders. In ons volgende nummer, van januari 2021, zullen verslagen van lezingen ontbreken, omdat alle lezingen van dit najaar geannuleerd zijn. Dit betekent dat er veel ruimte is voor andere bijdragen. Ook voor uw bijdrage. Heeft u tijdens de coronaperiode een leuke ontdekking gedaan of een interessante bron gevonden, deel dit met anderen. Wij zien uw bijdrage graag tegemoet, zie het redactieadres in het colofon.

De redactie vestigt nog graag even de aandacht op de vacature van secretaris van onze afdeling. De afdeling zoekt een opvolger voor Henk van de Streek. Zie hiervoor het artikel *Van uw voorzitter*. De redactie wenst u veel succes bij uw genealogische activiteiten, veel leesplezier en een goede gezondheid. Wees voorzichtig.

Thijs van Veen, hoofdredacteur

Colofon

AMERSFOORT EN OMSTREKEN verschijnt in januari, april (behalve in 2020) en september. De redactie is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de ondertekende stukken. Bij overname van gegevens uit deze uitgave wordt men verzocht de bron te vermelden.

Kopij voor het volgende nummer gaarne vóór 1 december 2020 inleveren

Voor nadere instructies zie ... (de url is tijdelijk buiten werking)

AMERSFOORT EN OMSTREKEN wordt gratis aan de leden van de afdeling toegezonden. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van € 10,- per jaar. Hiervoor krijgt men een factuur van de (landelijke) NGV.

Opmaak: L^AT_EX – Druk: Trepico, Nijkerk

Afdelingsbijeenkomsten tot 1 januari 2021 geannuleerd

Het bestuur van de NGV afdeling Amersfoort en omstreken heeft, in navolging van verschillende andere NGV-afdelingen, besloten alle afdelingsbijeenkomsten tot 1 januari 2021 te annuleren. De corona-omstandigheden zijn te onzeker om deze bijeenkomsten te organiseren.

Een belangrijk aspect hierbij is dat een groot deel van onze doelgroep tot de risicogroep behoort. De afdeling Amersfoort en omstreken wil de kans op een eventuele verdere verspreiding van het coronavirus en op een eventuele besmetting minimaliseren. Het organiseren van bijeenkomsten vereist dan diverse maatregelen, zoals onder andere een aanmeldingsprocedure, maar tegelijkertijd verwachten wij een geringere opkomst van leden en belangstellenden uit angst voor het coronavirus. Wij weten dat veel leden reikhalzend uitkijken naar de maandelijkse ontmoetingen, maar wij moeten op dit moment de nodige voorzichtigheid in acht nemen, ter bescherming van eenieder. De afdeling wenst geen risico's te nemen. Wij hopen van ganser harte dat aan de huidige (stille, saaie) periode snel een einde komt en dat wij vanaf januari 2021 elkaar weer volop kunnen ontmoeten bij interessante lezingen.

Wij krijgen signalen dat veel mensen deze periode gebruiken voor opruimactiviteiten of klusactiviteiten in of om het huis of voor uitgebreid genealogisch onderzoek. Heeft uw genealogische onderzoek geleid tot het ontdekken van interessante informatie of tot het vinden van een leuke bron, aarzel dan niet hierover een artikel te schrijven voor ons afdelingsblad. De redactie van ons afdelingsblad ziet uw bijdrage graag tegemoet.

Via het volgende nummer van ons afdelingsblad en via tussentijdse nieuwsbrieven zullen wij u informeren over de door ons zo vurig gehoopte hervatting van de afdelingsbijeenkomsten in januari 2021. Het afdelingsbestuur hoopt u daarbij dan weer in goede gezondheid aan te treffen. Maar tot die tijd: wees voorzichtig en let goed op uzelf en op uw naasten.

Namens het afdelingsbestuur, Thijs van Veen, penningmeester

Lezingen & Activiteiten

Genealogische activiteiten in de regio

Een overzicht van de bijeenkomsten voor de komende periode. Alle bijeenkomsten van onze NGV-afdeling en van de HCC! werkgroep Amersfoort vinden – tenzij anders vermeld – plaats in

**het Kerkelijk Centrum De Brug,
Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort**

Onze middagbijeenkomsten beginnen om 14.00 uur en de avondbijeenkomsten beginnen steeds om 20.00 uur. De zaal is 's middags open vanaf 13.30 uur en 's avonds vanaf 19.30 uur zodat u in de gelegenheid bent om met de leden van het bestuur of de andere aanwezigen van gedachten te wisselen onder het genot van een kopje koffie of thee. De consumpties zijn voor eigen rekening. In de hal kunt u zelf de consumpties bestellen. De PR-afdeling verzorgt een informatietafel. Al onze bijeenkomsten zijn voor iedereen, leden van de NGV en belangstellenden, vrij toegankelijk.

De activiteiten van de Oudheidkundige Vereniging Flehite (OVF) en de HCC!genealogie in onze regio zijn afzonderlijk vermeld. Omdat sommige activiteiten van de OVF en de HCC! pas in een laat stadium bekend zijn, verdient het aanbeveling om daarvoor regelmatig hun websites te raadplegen:

- <http://www.historisch-amersfoort.nl>
- <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>

De activiteiten van HCC!genealogie zijn voor NGV-leden gratis toegankelijk. De OVF kan aan niet-leden een toegangsprijs vragen. Wij adviseren u in die gevallen altijd duidelijk te kennen te geven dat u komt als lid van de NGV!

Datum	Donderdag 21 januari 2021	De Brug – NGV
Tijd	van 20.00 tot 22.00 uur	
Plaats	Kerkelijk Centrum De Brug	
Onderwerp	Genealogie en horigheid	
Spreker	Paul op den Brouw	

Genealogen gebruiken allereerst DTB-boeken voor het opvoeren van nieuwe generaties aan hun voorouders, het uitbreiden van de genealogie of het vinden van verwanten. Op de Noordwest-Veluwe komen honderden horige boerderijen voor, zowel van geestelijke als wereldlijke heren. De horige status vererfde via de vrouwelijke lijn, het bezit van de boerderijen (zoveel mogelijk) via de mannelijke lijn. Twee redenen voor deze heren om (uitgebreide) genealogische gegevens bij te houden van hun horigen en de bezitters van hun goederen. Vaak geven deze gegevens vele malen meer dan DTB-boeken kunnen geven.

Agenda van de bijeenkomsten van:

HCC!genealogie, werkgroep Amersfoort – Elke derde maandag van de maand in het Kerkelijk Centrum De Brug, Schuilenburgerweg 2, 3816 TB in Amersfoort. Openingstijden: van 19.30 tot 22.00 uur.

Hier kunt u terecht voor al uw computervragen, ook niet-genealogische. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de HCC-website <http://amersfoort.hcc-utrecht.nl>.

Van uw voorzitter

door Peter Dijs

Helaas heeft het afdelingsbestuur moeten besluiten dat alle bijeenkomsten tot 1 januari 2021 niet doorgaan. Op blz. 26 staat hierover meer informatie.

In eerste instantie was er niets aan de hand tot we ineens door de Nederlandse regering in onze bewegingsvrijheid werden beperkt. We mochten geen bijeenkomsten meer houden, niezen in je arm, onderling anderhalve meter afstand houden en als het niet nodig was niet meer naar buiten en nog vele andere maatregelen. Het geheel aan maatregelen hield in dat we moesten besluiten al onze geplande activiteiten af te gelasten.

Velen van ons zagen zich gedwongen binnen te zitten en dat gaf tijd dat je je kon storten op onze hobby, de genealogie. Zoals op internet speuren naar nieuw beschikbaar materiaal, bestaande gegevens nalopen, controleren en aan te vullen en/of te verbeteren. Zelf heb ik ook tijd genomen om – tussen een drietal vakanties door – mijn werkkamer te reorganiseren. Materiaal, zoals boeken en tijdschriften, nog eens goed te bekijken en serieus nagaan: wat wil ik nog bewaren en wat kan weg. Ik moet bekennen dat ik nu weer wat ruimte heb gecreëerd. Tenslotte heb ik het fotobestand gereorganiseerd op een wat betere manier.

Ook de bestuursactiviteiten van de landelijke NGV zijn stilgelegd want ook die mochten niet doorgaan. Er was weinig nieuws te melden, maar achter de schermen is men wel bezig met de reorganisatie van de website. Ik maak er momenteel weinig gebruik van onder het motto dat je een broedende kip niet moet storen. Hoop wel dat dit op korte termijn goed zal werken. Het

hoofdbestuur komt nog steeds handjes tekort. Kampt bovendien nog steeds met een tekort aan bestuursleden. Mijn vraag: kijk eens op de website naar de vacatures en ga na of je tijd kunt en wilt vrijmaken om je in te zetten voor de NGV. Om een Amersfoortse term te gebruiken: versterking is keihard nodig willen we “toekomstbestendig” kunnen blijven als vereniging die haar leden toegevoegde waarde biedt.

Aan de bestuurlijke activiteiten van onze afdeling hebben we dus ook weinig kunnen doen. En dat zal helaas nog enkele maanden duren. Laten we hopen dat we vanaf januari 2021 weer afdelingsbijeenkomsten kunnen houden en dat we elkaar dan weer kunnen ontmoeten.

De redactie van ons afdelingsblad ziet kans ons blad nog steeds te vullen. Niettemin doe ik nog eens een beroep op onze leden om een stukje kopij te leveren. Waarmee ben je bezig? Welke ondersteuning mis je en zou je graag zien dat er eens aandacht aan wordt besteed? Heb je nog tips of ervaringen te melden die voor ons van belang kunnen zijn? Of heb je een leuke vondst gedaan die je wilt delen?

Zoals jullie weten laat de gezondheid van onze Henk van de Streek niet toe dat hij zijn functie blijft uitoefenen als secretaris. Wij zijn daarom dringend op zoek naar een lid van onze afdeling die hem wil opvolgen. Wie o wie. Belangstelling? Neem dan contact op met mij: voorzitter-aft@ngv.nl of bel me na 19:00 uur op telefoon (030) – 2201993.

Beste mensen, hou de eigen gezondheid en die van je dierbaren goed in de gaten, let op elkaar.

Leerrijke mobiliteit: koopmanszoon Michiel Heusch op Italiëreis

Lezing door Prof. dr. Marijke van der Wal op 23 januari 2020. Thijs van Veen doet verslag.

Op 23 januari 2020 gaf hoogleraar Marijke van der Wal (Universiteit Leiden) in een goed gevulde zaal een sprankelende lezing over de Italiëreis van de jonge koopmanszoon Michiel Heusch. Zo'n reizende jongeman is in de 17de eeuw geen onbekend fenomeen. Wel is het uitzonderlijk om via aan hem gerichte brieven kennis te maken met zijn dagelijkse leefwereld en die van zijn familie. De brieven, een vijftigtal, bevinden zich temidden van de grote hoeveelheid door de Engelsen in oorlogstijden buitgemaakte documenten. Van der Wal en haar onderzoeksteam troffen ze aan tijdens het *Brieven als Buit*-onderzoek, dat gericht was op het achterhalen van de 17de- en 18de-eeuwse taal van mannen en vrouwen uit alle lagen van de samenleving. Die vondst van de, over het algemeen lastig te ontcijferen, Heusch-brieven werd het begin van een speurtocht naar de hoofdpersonen en de achtergrond van de correspondentie.

Michiel Heusch jr. uit Hamburg is in de jaren 1664–1665 op een zo geheten *grand tour* in Italië om de taal te leren, maar ook om de handelscontacten van zijn invloedrijke vader te leren kennen en handelsproblemen op te lossen. Wekelijks ontvangt hij brieven van zijn vader Michiel Heusch sr. Ook zijn er enkele brieven overgeleverd van zijn moeder en nog drie andere familieleden. Van der Wal's onderzoek heeft uitgewezen dat de scribenten en de geadresseerde tot een van oorsprong Antwerpse koopliedenfamilie behoren, tot een migrantenfamilie dus, die zich na de val van Antwerpen (1585) in Hamburg heeft gevestigd. Grootvader Peter Heusch en vader Michiel Heusch hebben daar een internationaal

handelsimperium opgebouwd met een omvangrijk netwerk van handelsrelaties. Michiel Heusch sr. nam een uiterst belangrijke positie in Hamburg in: hij behoorde tot de voornaamste kooplieden en werd zelfs de eerste president van de *Commerzdeputation*, de voorloper van de kamer van koophandel. Hij kreeg in die functie te maken met de kaping van Hamburgse schepen door de Engelsen. Een gezantschap moest bij de Engelse koning die schepen weer vrij zien te krijgen.

Tijdens de lezing volgden we de route van Michiel langs verschillende Italiaanse steden en maakten we kennis met de praktijk en problematiek van het koopmanschap. Ook geven de overgeleverde brieven een beeld van het dagelijks leven aan het thuisfront, waar intussen de pest heerste. Bovendien waren andere ziekte- en sterfgevallen in de familie te melden en moest een erfenis worden afgewikkeld.

De scribenten schrijven in het Nederlands en daarmee zijn de Heusch-brieven getuigen van een interessante taalcontactsituatie. Het *Nederlands* van de tweede- en derde-generatie migranten werd gesproken en geschreven in de Hamburgse *Nederduitse* omgeving. Hoe ziet dat Nederlands eruit? Aan de hand van een aantal taalverschijnselen liet Van der Wal duidelijk zien dat er bijvoorbeeld op woordniveau sprake is van interferentie met het Duits. Tegelijkertijd blijken de scribenten Nederlandse epistolaire formules en de variatie daarin nog goed te beheersen.

Tenslotte gaat de spreker nog in op haar intentie om een aantrekkelijk boek te maken met de achtergronden en de brieven zelf, een

boek dat geschikt zou zijn voor een breed publiek van historisch belangstellenden. Het is fraai vormgegeven en geïllustreerd uitgekomen bij uitgeverij Verloren in Hilversum: Marijke van der Wal, *Koopmanszoon Michiel Heusch op Italiëreis. Brieven van*

het thuisfront (1664–1665), 250 pagina's, in kleur geïllustreerd; € 29,-.

De avond wordt na de pauze afgesloten met aandacht voor genealogische vraagtekens, diverse vragen en een geanimeerde discussie.

Laat genealogische informatie digitaal tot u komen

Lezing door de heer Bob Coret op donderdagavond 20 februari 2020. Lex van der Linden doet verslag.

Onlangs veel regen en weinig parkeer-ruimte zat de zaal vol voor de lezing van Bob Coret over zijn website Open Archieven (www.openarch.nl). Deze website is nu ruim drie jaar geleden opgezet naast de andere bekende websites van Bob Coret zoals www.genealogieonline.nl, www.familiearchivaris.nl, www.stamboomforum.nl, www.stamboomgids.nl en www.genealogiewerkbalk.nl.

Zijn interesse voor genealogie stamt uit zijn schooljaren waar een leraar wiskunde hem enthousiast maakte en door zijn studie informatica in Enschede ontstond de combinatie van genealogie en databewerking. De websites Genlias en WieWasWie deden en doen ook veel met data maar dat was voor de spreker onvoldoende en hij vond dat dat beter kon. Data was ook beschikbaar door de wet openbaarheid van bestuur en de wet hergebruik van overheidsinformatie, daarmee was de basis aanwezig om Open Archieven te gaan bouwen.

Zeker in het begin was het niet altijd makkelijk om de data te verkrijgen, er was wel een wet die dat verplichtte maar dat wil niet zeggen dat het soepel ging. De ene instantie werkte keurig mee terwijl een ander het in een Excel-bestandje toestuurde. Gelukkig was dit geen probleem want de spreker had er plezier in om de brij aan data om te zetten naar overzichtelijke informatie. Het resultaat zagen we vanavond met de rondlei-

ding door zijn website.

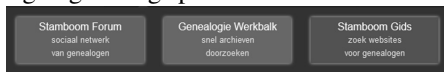
Op de startpagina van Open Archieven zien we allereerst wat erin zit, op dit moment zijn dat 218 miljoen persoonsvermeldingen. Dit zijn de namen die voorkomen op ±80 miljoen akten uit ruim 90 verschillende archiefinstellingen. Respectabele aantallen die aangeven dat er veel is te vinden.

Belangrijk op deze startpagina is het blok met info over het gebruik van de zoekfunctie. Het verdient aanbeveling om deze zoekmogelijkheden goed door te nemen want men kan pas goed zoeken als men alle mogelijkheden kent. Voor het gebruik van de website kunt u in de menubalk op “Uitleg” klikken waarna er een pagina komt met diverse filmpjes, voor nieuwe bezoekers zeker aan te raden.

De link naar de “inhoud van de Open Archieven” laat een mooie lijst zien van het aantal akten dat een instelling beschikbaar heeft gesteld. Bij elke instelling kan men op het loepje klikken om daarin te gaan zoeken of op het trechtertje om te zien welk type broninformatie voorkomt. Archivarissen kijken zelf ook graag naar deze lijsten want stiekem hopen ze dat ze in de top staan met hun archief, een gezonde competitie waar de genealoog voordeel van heeft.

Alle geïndexeerde data van een archief

in Nederland zijn ook te vinden op Open Archieven. Omdat deze zoekmachine over alle archieven heen gaat kan het dus best zo zijn dat er twee vermeldingen komen van hetzelfde brontype omdat het in twee verschillende archieven ligt. Uiteraard worden dan ook alle brontypen zoals geboorte, huwelijk en overlijden gelijk getoond bij een gezochte naam, ook al ligt dit in verschillende archieven. Gelukkig lopen we in Nederland voorop met het digitaliseren van akten en kunnen we dus veel vinden. In andere landen is dit wel anders, zo zit er van België maar een klein beetje informatie in die is aangeleverd door personen die toevallig bronnen hebben geïndexeerd. Omdat in België het Koninklijk Besluit inzake hergebruik van overheidsinformatie nog niet is ondertekend valt daar nog geen data op te vragen bij de archieven. In Duitsland ligt dit weer anders want daar ligt de meeste informatie nog in de kerken en is van digitalisering nog weinig sprake.

Op veler verzoek is er ook een uitgebreid zoekformulier gekomen, hierin kunnen diverse gegevens worden ingevuld om zo gericht mogelijk te zoeken, een beetje à la Google dus. Naast het gebruik van wildcards, “”, &, jaartal, enz. kan er ook nog in de zoekresultaten gefilterd worden op brontype, plaats, rol en jaar. Een van de aanwezigen noemde dit “filteren voor gevorderden”.

Heeft u dan eenmaal een persoon aangeklikt in het zoekresultaat dan volgt een pagina met, indien aanwezig, veel informatie. Er worden op de achtergrond allerlei koppelingen gemaakt en zoekroutines uitgevoerd. In het rechterdeel van de pagina ziet u b.v. de scan met een link naar de website, het weer op de betreffende datum door een koppeling met het KNMI, wat er is vermeld in

de dichtstbijgelegen volkstelling, informatie over de plaats via topografische en militaire kaarten en ook met de gemeenteatlas van Jacob Kuyper.

Op het linkerdeel van de pagina ziet u, indien aanwezig, bronvermeldingen en in welke akten de persoon nog meer voorkomt. Maar ook zijn er mogelijke koppelingen te zien met bijv. het Biografisch Portaal NL, Graftombe.nl, Online-Begraafplaatsen.nl, Oorlogsgravenstichting, Personeelsdossiers, Erfgoedinstellingen, Genealogie Online, enz. Op de achtergrond worden allerlei datasets en websites doorzocht tijdens een zoekopdracht. Ook niet onbelangrijk is de koppeling met FamilySearch (www.familysearch.org). Voor bijv. de huwelijksbijlagen wordt er een link gegeven die u doorstuurt naar de set akten op de website van FamilySearch, door even te bladeren naar de juiste datum/akte heeft u de scans van de huwelijksbijlagen.

Veel van de getoonde informatie kan worden gedownload in Gedcom-, PDF-, CSV- of XLS-formaat. Daar heeft u echter wel een plusabonnement voor nodig. Ook is het sinds kort mogelijk om uw aanwezige familiegeschiedenis in boekvorm te laten afdrukken. Hiervoor is er sinds afgelopen jaar een samenwerking met Patronomia. Genealogie Online is daarmee de derde partner geworden van Patronomia, na FamilySearch in Amerika in februari 2018 en Geneanet in Frankrijk in december 2018.

De mogelijkheden van Open Archieven zijn te veel om op te noemen en het enige advies dat ik kan geven is dat u zelf de website gaat onderzoeken op de mogelijkheden. Vanzelf komt u dan ook wel op de andere websites van Bob Coret en ontdekt u de enorme diversiteit die u bij uw onderzoek kan helpen. Door registratie heeft u een gratis probeerabonnement, kost niets

en loopt door zolang u dat wil. Daarnaast is er een plusabonnement van € 18 per jaar, waar u gebruik kunt maken van extra diensten. Alle informatie hierover vindt u op de website. Helaas is er geen kortingsabonnement meer voor de NGV-leden, het hoofdbestuur van de NGV heeft deze samenwerking beëindigd. Bent u toevallig HCC-lid dan kunt u wel van een korting profiteren bij Genealogie Online en Stamboom Forum.

De toehoorders hebben goeieid naar de lezing zitten luisteren, tussendoor werden vragen gesteld maar ook tijdens de pauze en

na afloop waren er veel vragen. De indruk is dat er voor velen een interessante zoekmachine werd uitgelegd waar veel, heel veel informatie mee is te vinden. Een niet onbelangrijke opmerking van de spreker was “check, dubbel check”, alle onderliggende data is ooit door iemand handmatig ingevoerd, controleer dus altijd de bron en lees zelf de akten.

Start eens op de website <https://genealogie.coret.org/> en zie de mogelijkheden van “coretgenealogie”.

Nefkens Amersfoort 1880–2000 – Drie generaties ondernemers in vervoer

door Frans Roelvink

Toen ik in de jaren zeventig van de vorige eeuw als kind mijn familie in Amersfoort bezocht, keek ik met veel plezier naar de blauwe stadsbussen. Immers, daar stond de familienaam op van mijn moeder, Nefkens. Onlangs is een boek verschenen over deze Amersfoortse familie met Brabantse roots, die gedurende drie generaties een vooraanstaande rol heeft gespeeld in het particuliere en openbaar vervoer in de stad.

Als genealoog en amateurhistoricus, maar vooral toch als familielid van de drie hoofdpersonen in dit boek heb ik er met veel plezier in gebladerd. Naast veel nieuwe zaken en de vele mooie foto's spreekt mij de indeling van het boek wel aan. Helaas zijn er ook wat schoonheidsfoutjes in geslopen, maar daar kijk ik graag overheen. Voorzien van een harde kaft en een leeslint en gedrukt op zwaar papier maakt het een luxe indruk.

De indeling van het boek is erg overzichtelijk. In feite bestaat het uit drie delen, waarbij in elk deel steeds een van de drie hoofdpersonen centraal staat. Elk deel begint met een fictief verhaal, maar geba-

seerd op juiste informatie. Vervolgens een tekstgedeelte, waarin de betrokken persoon zowel als ondernemer als als privépersoon uitvoerig wordt besproken. En dat tegen de achtergrond van zowel de lokale geschiedenis in Amersfoort als de ontwikkelingen in het vervoer vanaf de tweede helft van de negentiende eeuw. Elk deel wordt afgesloten met een prachtige selectie van beeldmateriaal, zowel uit het zakelijke als uit het privéarchief. Natuurlijk zijn er veel afbeeldingen te vinden van de producten die via deze ondernemers de markt bereikten.

De naam Nefkens is voor veel lezers misschien meer verbonden met de importeur van Peugeot, de Gebroeders Nefkens in Utrecht, dan met de firma Henri Nefkens in Amersfoort, maar beide bedrijven zijn uit dezelfde onderneming in Amersfoort ontstaan. Een van de zonen van de oprichter, Henri, besluit echter aan het begin van de vorige eeuw een eigen zaak op te zetten in Amersfoort, terwijl de vader en twee andere zonen in Utrecht verder gaan. Zowel zakelijk als privé zijn er duidelijk verschillen in

opvattingen en karakters tussen de verschillende zonen van Jan, maar men blijft tot op vandaag wel nauwe banden met elkaar houden. Het hier te bespreken boek gaat over de onderneming in Amersfoort, opgericht door Jan Nefkens, voortgezet door zijn zoon Henri en door diens zoon Piet.

Drie ondernemers in het vervoer

Jan Nefkens is in 1853 in het Brabantse Chaam geboren als zoon van een molenaar. Op de molen van een oom in Dussen leert hij het molenaarsvak. Wanneer in 1880 in Amersfoort de molen aan de Leusderweg te huur wordt aangeboden, slaagt hij erin om die te huren. In 1883 koopt hij de molen.

Molen a/d. Leusderweg van J. Nefkens te Amersfoort. 1900. Prentbriefkaart. Fotografie: L.B.J. Serre, Amersfoort. Beeldbankcollectie Eemlandarchief Amersfoort.

Molens zijn in die tijd erg afhankelijk van de wind en door de uitvinding van de stoommachine kan het maalproces gemechaniseerd worden. Jan springt daar onmiddellijk op in.

Amersfoort is in die tijd aan het groeien, dankzij de komst van een spoorwegverbinding met station en een garnizoen. In 1880 bestaat 10% van de bevolking van Amersfoort uit militairen.

De volgende stap wordt gemaakt als het rijwiel populair wordt, maar eigenlijk nog een noviteit is. Naast de molen heeft Jan

een reparatie-afdeling en worden rijwielen verkocht. Verder is er een rijsschool voor rijwielen, compleet met een fietsbaan rondom de molen. De pastoor vond het bezwaarlijk dat ook dames leerden fietsen, maar Jan trok zich daar niets van aan. Hij bleef nieuwe kansen zoeken en verkocht ook naaimachines en schrijfmachines. Rond 1890 verschenen dan de eerste automobielen en ook hier zag Jan vanaf ongeveer 1900 kansen en mogelijkheden.

De volgende jaren slaagde de Amersfoortse Brabander erin om zich in de katholieke gemeenschap in het overwegend protestantse Amersfoort op te werken. Hij werd lid van de rederijderskamer en was actief lid van diverse stands- en belangenorganisaties, waaronder de Kamer van Koophandel en de Katholieke Kring. Vanwege zijn persoonlijke opvattingen rondom de Pauselijke Encycliek *Rerum Novarum* kwam hij in conflict met het katholieke establishment in de stad. In die tijd had Jan ook politieke ambities, kreeg een plaats op een kieslijst, maar werd niet verkozen. Daar laat hij het dan bij.

De katholieke waarden van Jan komen ook tot uiting in de dertien kinderen die hij bij twee echtgenotes krijgt, acht jongens en vijf meisjes. Een ervan, een jongen, overlijdt jong, maar de overblijvende zeven jongens staan garant voor de opvolging. De dochters mogen helpen in de zaak, zonder dat er sprake is van een dienstverband. Overigens konden dezelfde dochters allemaal autorijden, hoewel dat ook ongewoon was voor die tijd.

Tussen 1908 en 1912 volgt dan de splitsing tussen enerzijds de Gebroeders Nefkens, eerst in Amersfoort, later in Utrecht, en Henri Nefkens die in Amersfoort blijft.

Wanneer Jan in 1934 overlijdt is de begrafenisstoet een lange rij rouwauto's, alle-

maal afkomstig uit het eigen garagebedrijf en van het merk Cadillac.

Henri is in 1880 in Amersfoort geboren. Aanvankelijk bestemd voor het vak van molenaar gaat hij in de leer bij zijn oudoom in Dussen, om later de molen over te nemen. Maar hij ziet in het vak van molenaar geen toekomst en in 1912 keert hij samen met zijn vrouw, een geboren Amersfoortse, en vier kinderen voorgoed terug naar Amersfoort, waar nog eens drie kinderen worden geboren. Samen krijgen ze twee jongens en vijf meisjes. Hij gaat in Amersfoort verder in de autohandel en het garagebedrijf met een eigen bedrijf met zijn eigen naam, terwijl zijn oudere broer Piet en zijn jongere broer Antoon in Utrecht de Gebroeders Nefkens gaan opzetten.

5 PERSOONS
CHEVROLET
2-deurs SEDAN

DE NIEUWE EN BETERE
CHEVROLET

NIEUW in uiterlijk, nieuw in comfort en nieuw in prestatie is de Chevrolet 1928 een NIEUWE en BETERE CHEVROLET in den ruimsten zin des woords:

NIEUWE KENMERKEN
Langerewielbasis, zwaardere banden, hoogere radiator, nieuwe radiator-dop, nieuwe Fisher carrosserie, zelfschokbrekende veeren, zuigers van Invar-alu...intum, bakelite-nokastandwiel, carterventilatie.

HENRI NEFKENS
AMERSFOORT -- -- TELEFOON 110

Advertentie uit 1928 van de Firma Henri Nefkens te Amersfoort in het Amersfoorts Dagblad / De Eemlander. Krantencollectie Eemlandarchief Amersfoort.

Ook Henri richt zich in eerste instantie op het brede pakket aan producten, met name rondom fietsen en motoren met daarnaast naaimachines en typemachines. Rond 1920 wordt de vestiging aan de Vlasakkerweg gebouwd, waar men het terrein van

de vroegere zeepfabrikant Pleines heeft gekocht. Vanaf die tijd begint de auto een steeds belangrijker rol te spelen. Zo krijgt Nefkens in 1924 van General Motors het dealerschap voor automerken van GM zoals Chevrolet en Oakland, later gevolgd door onder andere de Pontiac.

De kinderen van Henri mogen allemaal naar een middelbare school en krijgen een goede opleiding, maar er worden wel resultaten verwacht. Als een van de kinderen niet overgaat, wordt betrokkene van school gehaald, want het wordt dan te kostbaar en Henri wil zijn kinderen zo snel mogelijk in zijn bedrijf hebben. De dochters worden wel ingezet in de zaak, maar krijgen hiervoor niet betaald.

Toch heeft Henri een sociaal hart, want hij zorgt voor een goede vakopleiding van zijn medewerkers en geeft blijk van een gulle levenshouding. Zo mogen klanten die niet met geld kunnen betalen, dat in natura doen. En hij bouwt woningen voor zijn medewerkers.

De oorlogsjaren zijn ook voor het bedrijf moeilijke jaren, maar mede dankzij leveringen en werkzaamheden aan de vervoermiddelen van de Duitse Wehrmacht blijft het bedrijf overeind. Die werkzaamheden bestaan overdag uit reparaties, maar 's nachts uit sabotages.

Helaas zal Henri het einde van de oorlog niet meemaken. Tijdens een partij tennis krijgt hij in 1942 een beroerte en overlijdt een week later. Zijn oudste zoon zit in Utrecht, bij de Gebroeders Nefkens, zijn jongste zoon is dan pas 22 jaar en krijgt de volle verantwoording op zijn schouders.

Piet is geboren in 1920 en wilde eigenlijk violist worden, maar het lot besliste anders. Door het plotselinge overlijden van zijn vader moet hij een studie afbreken en moet hij alles alleen doen.

Tijdens de oorlogsjaren zet hij in de garage het reparatie- en sabotagebeleid van zijn vader voort, maar maakt ook handig gebruik van de in de zaak aanwezige ambulance. Daarmee worden onderduikers en andere door de Duitsers gezochte personen naar veiliger oorden gevoerd, waarbij men een besmettelijke ziekte simuleerde, om de Duitsers te misleiden.

Na de oorlog maakt hij volop gebruik van de mogelijkheden tijdens de wederopbouw. Zo profiteert hij optimaal van de behoefte van de gemeente Amersfoort om het openbaar vervoer in de stad op gang te krijgen. Met wat bravoure, een goed commercieel inzicht en met een talent voor improvisatie slaagt hij erin om de licentie te krijgen. Hieruit ontwikkelden zich de later zo bekende blauwe bussen.

Rond 1953 krijgt Piet de licentie om Opels te verkopen. Daarnaast vraagt de wederopbouw om omvangrijke investeringen in de gebouwen en kan hij met de bussen groepsvervoer organiseren.

De Nefkens55 van het merk Leyland van de Stichting Veteraan Autobussen. Herkomst: Wikimedia Commons.

Net als zijn vader voor hem, heeft hij oog voor een goede vakopleiding voor zijn medewerkers en zit hij in besturen van scholen met een technische opleiding. Zijn werknemers biedt hij goedkope huisvesting aan jaargang 29

en hij heeft voor hen een goede pensioenregeling opgezet.

Helaas heeft Piet geen opvolgers, zijn drie dochters kiezen een andere loopbaan en vertrekken uit Amersfoort. Dat betekent dat hij op zoek gaat naar kopers voor zijn bedrijf. Hij zet zich volledig in voor zijn werk, ook al gaat dat soms ten koste van de balans met zijn gezin. Daarnaast zijn twee zussen vroeg weduwe geworden en krijgt hij de voogdij van hun kinderen. Hij zoekt zijn ontspanning in onder meer het vioolspel, tennissen en biljarten. Uiteindelijk slaagt hij erin, hij is dan bijna 80 jaar, om alles te verkopen en de verschillende bedrijven af te stoten. De daaropvolgende zes jaar gaat zijn gezondheid achteruit en in 2006 overlijdt hij op 86-jarige leeftijd.

Park Nefkens Amersfoort. Artist impression 2020, gemaakt door Mooney, van het gebouw Nefkens Park aan de Utrechtseweg te Amersfoort. Met dank aan Schipper Bosch Projecten, Amersfoort.

Terugblik

Alle drie de personen waren natuurlijk in de eerste plaats ondernemers, die de ontwikkelingen steeds goed hebben gelezen en daar zeer goed op konden inspelen. Men heeft kansen gezien en er gebruik van gemaakt, waarbij men bereid was om te kiezen voor een verandering in de loopbaan die men in eerste instantie voor ogen had. Men was ook bereid om daarbij risico's te

lopen, door in te spelen op nieuwe ontwikkelingen zoals de fiets, de auto en het openbaar vervoer. Het familiebedrijf was in staat om te evolueren en zich aan te passen aan de veranderende omstandigheden. Jan begon met een eenmanszaak, gefinancierd uit eigen middelen. Henri wist de eenmanszaak te ontwikkelen tot een anonieme onderneming, gefinancierd met vreemd kapitaal, met ondersteuning van familieleden. Piet slaagde erin om de onderneming uit te laten groeien tot een middelgroot concern met op het hoogtepunt meer dan 250 mensen in loondienst met een holding en werkmaatschappijen.

Het bedrijf in Amersfoort was sinds 1930 een dealer voor auto's van General Motors. Eerst met een auto zoals bijvoorbeeld de Chevrolet en de Pontiac, later gevolgd door Opel, dat garant stond voor het commerciële succes na de Tweede Wereldoorlog. De invloed van General Motors was ook duidelijk merkbaar in de bedrijfsvoering. Hierbij speelde na de Tweede Wereldoorlog vooral het rendementsdenken een belangrijke rol en vertoonde het alle kenmerken van de Amerikaanse manier van bedrijfsvoeren. Bij hen draait het vooral om de kosten zo laag mogelijk en de omzet zo hoog mogelijk te houden. In Nederland is veel meer ruimte voor de lange termijn, met veel aandacht voor de opleiding en de sociale zekerheid. De mathematische aanpak van de bedrijfsvoering vanuit General Motors sprak Piet meer aan dan zijn vader, die deze tot in de kleinste details regelde aanpak waarschijnlijk met een glimlach zou hebben bekeken. Illustratief voor de Amerikaanse aanpak is misschien ook de advertentiecampagne in de jaren twintig van de vorige eeuw in Nederland met beelden van het gebruik van auto's, waar men hier pas na de tweede wereldoorlog aan durfde te denken.

Die beelden zijn in het boek terug te vinden.

Het waren ook drie personen met een sterk opportunistisch karakter, die weinig tot geen tegenspraak duldden en niet hielden van onnodige bemoeienis van buitenaf, zoals de overheid en de vakbonden. De hiërarchische verhoudingen waren duidelijk, er was één baas, die als meneer Piet of meneer Jan werden aangesproken. Die verhoudingen pasten in de sfeer van het klassieke patronaat en waren in overeenstemming met de heersende tradities in het katholieke familiebedrijf. Daarnaast waren ze katholiek met waarden die een combinatie waren van enerzijds traditioneel zakelijk denken en anderzijds gekoppeld aan sociale waarden. En dat alles in een roomse traditie.

Jan integreerde als nieuwkomer in Amersfoort vrij snel in de katholieke samenleving in de stad. Hij was niet bang om eerst de strijd aan te gaan met het establishment om er uiteindelijk zelf deel van uit te gaan maken. Hij was een dominante persoonlijkheid, voor wie zijn twaalf kinderen diep ontzag hadden, een pater familias.

Henri was gemoedelijker, nam meer tijd om met zijn vrouw en zijn kinderen op stap te gaan en ontspanning te zoeken op de tennisbaan. Aan de andere kant liet hij zijn dochters wel jarenlang in de zaak werken, zonder dat daar sprake was van geldelijke beloning. Wel mochten de kinderen op kosten van hem bijvoorbeeld nieuwe kleding of schoenen kopen.

Piet tenslotte was een beetje een mix van beiden, maar hij heeft er door zakelijke omstandigheden veel minder van kunnen genieten. Omdat hij geen opvolgers had, moest uiteindelijk de onderneming afgestoten worden.

De holding en de verschillende werkmaatschappijen, waaronder de busonderneming en het garagebedrijf, werden vanaf on-

geveer 1980 geleidelijk afgestoten en verkocht. In 2000 werd het hele proces afgesloten. In Amersfoort rest nu nog één duidelijk herkenningspunt, het Gebouw Nefkens aan de Utrechtseweg. In dit iconische pand van het autobedrijf worden dure appartementen gebouwd. Toen in 1880 Jan Nefkens vanuit Brabant naar Amersfoort kwam, was zijn molen aan de Leusderweg evenzeer een duidelijk herkenningspunt.

Het boek wordt afgesloten met de gebruikelijke onderdelen bij een dergelijke publicatie.

Natuurlijk is de bronvermelding van archieven, publicaties en websites belangrijk, omdat in de tekst zelf geen gebruik wordt gemaakt van voet- of eindnoten. Verder is een kaart van de binnenstad van Amersfoort geplaatst, met de aanduiding van de voor de firma en familie belangrijke plaatsen.

Bij een boek over een bedrijf horen uiteraard overzichten van de financiële ont-

wikkelingen door de jaren heen. In een tijdlijn wordt ook de ontwikkeling van de onderneming in beeld gebracht.

Tot slot is een beperkte stamboom van de familie opgenomen.

Het is een mooie aanwinst voor de boekenkast in de familie, maar past toch ook wel in de boekenkast van menig in de stedelijke geschiedenis van Amersfoort geïnteresseerde amateurhistoricus.

Wat men in dit boek mist, zal men ongetwijfeld in andere publicaties over Amersfoort kunnen vinden.

Voor wie het boek wil aanschaffen kan ik verwijzen naar bol.com.

Gegevens:

- Titel: Nefkens Amersfoort 1880-2000. Drie generaties ondernemers in vervoer.
- Auteur: Peter Baas
- Uitgever: Aldus Uitgevers, 's-Hertogenbosch
- ISBN: 9789070545444

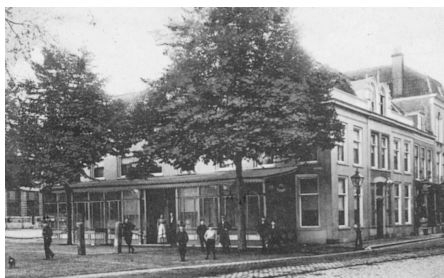
Zoekwoord nachtwacht

door Ina Budde-Korver

Genealogie saai? Nee hoor, af en toe valt er best iets te lachen.

Een paar jaar geleden zocht ik informatie over het beroep van mijn voorvader, nachtwaker Jan van Hattem. Tot mijn verrassing vond ik toen bij Delpher met het zoekwoord nachtwacht een uitgebreid signalement van de in 1849 vermiste hond Bello (zie afbeelding op de volgende bladzijde). Een serieus opsporingsbericht, of een grap?

Hoewel deze advertentie niet veel bijdroeg aan mijn onderzoek, besloot ik hem toch te bewaren. Onlangs kwam ik het knipsel weer tegen en vond het nog steeds grappig. Ik besloot er iets mee te doen, maar wat? Zoeken naar de hond had niet veel zin meer. Maar het opsporen van zijn baasje moest mogelijk zijn. Van deze heer, wonende te Woerden, was helaas alleen het nummer 451 van de advertentie in de Utrechtsche Provinciale- en Stadscourant d.d. 14-2-1849 bekend, maar hij gaf een contactpersoon op: A. de Groot, in De Liggende Os. Wie was dit, en wat had hij met Bello te maken? Was hij misschien de vorige eigenaar van het beest?

Hotel De Liggende Os, ca 1895-1900, Coll. HUA, Cat. nr. 12202

Logement, later hotel De Liggende Os bleek te staan op het Vreeburg. In zijn

boek “Utrecht bij gaslicht” schrijft Dr. A. van Hulzen dat het logement al sinds 1589 bestond, eerst onder de naam “t Blauwe Paard”, vijftien jaar later “Het Zwijnshoofd” en vanaf het eind van de achttiende eeuw “De Liggende Os”. Het logement werd door zijn gunstige ligging aan het Vreeburg, waar o.a. de veemarkt en de kermis werden gehouden, druk bezocht, vooral door boeren.

In 1849 was A. de Groot dus waarschijnlijk eigenaar van De Liggende Os. Via WieWasWie zou er in de registers van de Utrechtse Burgerlijke Stand wel iets over hem te vinden zijn.

De naam De Groot komt tamelijk veel voor, en ik wist de voornaam niet. Een Adriaan en enige Antonies (met verschillende schrijfwijzen) vielen af, maar uiteindelijk vond ik een Antonius de Groot, logementhouder, wonende op het Vreeburg Wijk C nr. 756. Hij deed in 1834 aangifte van de geboorte van een zoon.

Wat zou er bij Delpher te vinden zijn over De Liggende Os? Heel veel. Het logement was niet slechts een plaats om te eten, drinken en slapen, maar werd ook gebruikt voor tal van andere zaken, zoals aanbestedingen voor bouwprojecten, de verkoop van huizen, paarden, enzovoort. Voor nadere informatie of het inzien van bestekken kon men altijd terecht bij A. de Groot. Ook voor inlichtingen over de scheepsverbinding tussen Vianen en Gorinchem, en de vertrektijden van de diligence die vanaf het Vreeburg naar Vianen vertrok. Idem voor de schepen van de Neder- en Midden-Rijn Stoomboot Maatschappij, gevestigd in Düsseldorf, die vanaf Rotterdam voeren op een aantal plaatsen in Duitsland. En ja, ik vond ook advertenties over vermiste honden, tegen belo-

(451) ** Woerden den 14. Februarij 1849.

Vermist een HOND,
genaamd **BELLO,**
 ZIJNDE EEN REU.

SIGNALEMENT:

Geboorteplaats	<i>Utrecht.</i>
Laatste woonplaats	<i>Woerden.</i>
Ouderdom	<i>5 à 6 jaren.</i>
Beroep	<i>Nachtwacht.</i>
Lengte	<i>Middelmatig.</i>
Aangezicht	<i>Grijzend.</i>
Voorhoofd	<i>Ruig.</i>
Oogen	<i>Ligt bruin.</i>
Neus	<i>Vooruitstekend en nat.</i>
Mond	<i>Als een snoet.</i>
Kin	<i>Geen.</i>
Haar, baard.	<i>Over het gansche ligchaam dik en ruig.</i>
Kleur	<i>Wit met bruine vlekken.</i>
Spraak	<i>Doordringend.</i>
Bijzondere teekens	<i>Jankt spoedig.</i>
Gekleed	<i>Geheel naakt.</i>
Misdaad	<i>Desertie.</i>

Kunnende verder lezen noch schrijven.

Een iegelijk, die van genoemden **BELLO**, levend of dood, eenig berigt kan geven, wordt uitgenoodigd zulks te doen te Utrecht, bij den heer **A. DE GROOT**, in den *Liggenden Os*, of nog liever bij den eigenaar te Woerden.

Delpher, Utrechtsche Provinciale- en Stadscourant 14-2-1849

ning terug te bezorgen bij A. de Groot in De Liggende Os, o.a. een bruin-witte in 1838 en zwart-witbonte in 1844. Het was niet helemaal duidelijk of dit zijn eigen huisdieren betrof, of dat het viel onder het hoofdstuk dienstverlening.

Kortom: voor de meest uiteenlopende zaken kon men zich wenden tot A. de Groot in De Liggende Os op het Vreeburg. Blijk-

baar ook als je hond was weggelopen.

Antonius de Groot, zoon van Michiel de Groot en Drika van Esch, RK gedoopt Utrecht 29-4-1797, overleden aldaar 7-8-1866, trouwt Schiedam 18-11-1829 Margaretha Maria Engering, geboren Schiedam ca 1807, overleden Utrecht 22-4-1888, dochter van Theodorus Engering en Cornelia Biezenaar.

House for Sale

door Roel ten Klei

Wat eraan voorafging of hoe Godard van Aldenburg Bentinck het Huys Amerongen in bezit kreeg

Toen Godard van Reede Ginckel (1644–1704) de slag aan de Boyne en de slag bij Aughrim in Ierland als legeraanvoerder wist te winnen, vluchtte de schoonvader van stadhouder Willem III naar Frankrijk, en kwam er een einde aan de *Glorious Revolution* en besteedde onze stadhouder de Engelse en Ierse troon. Als dank voor bewezen diensten kreeg Godard het graafschap Athlone aangeboden, en werd daarmee de 1^e graaf van Athlone. Al zijn mannelijke nakomelingen in directe lijn erfden dezelfde titel met als gevolg dat dat doorliep tot de 9^e graaf van Athlone, Willem Frederik Gustaaf Van Reede Ginkel. Al deze graven hadden Huys Amerongen in bezit.

De 5^e graaf van Athlone, Frederik Christiaan Reinhard, bepaalde in zijn testament dat, als er geen mannelijke van Reede's (Athlone) meer zijn, de erfenis moet overgaan op de vrouwelijke tak als die nog aanwezig is. Een belangrijke beslissing die later tot veel commotie zou leiden toen de laatste mannelijke van Reede (Athlone), de 9^e graaf in 1844 stierf. Hij liet al zijn bezittingen (Middagten en Amerongen) na aan zijn vrouw Wendela Eleonora Boreel van Hogelanden.

U begrijpt: dat viel niet zo best in de familie, men wist goed hoe het testament van de 5^e graaf er uit had gezien. Mevrouw Boreel begreep dit ook en na enkele dagen gaf ze de erfenis weer terug, mits er goed voor haar gezorgd zou worden.

Complexe kwestie

Wat nu? Er wordt over en weer wat ru-

zie gemaakt, en uiteindelijk besluit de familie een akte van verzoening te maken. Met andere woorden: zij laten de verdeling aan een onafhankelijk persoon over en wel Dirk Donker Curtius, advocaat en minister van justitie. Ik denk dat hij nog wel eens achter zijn oren gekrabbeld heeft, want dit is een zeer langdurige zaak geworden om alle neuzen van de erfgenamen één kant op te krijgen.

Hoe moeilijk het was, blijkt wel uit dat er uiteindelijk in 1853, dus 9 jaar later, een akte van scheiding en deling op tafel ligt. Daarin wordt geregeld hoe de heerlijkheden Amerongen en Middagten moeten worden verdeeld. Deze heerlijkheden waren door de eeuwen heen bijna altijd onverdeeld in bezit geweest van de familie van Reede.

Het Kasteel te Amerongen. Foto 1 maart 2020, Jelle Kaastra

In de scheidingsakte wordt bepaald dat Carel Anton Ferdinand graaf Bentinck de heerlijkheid Middagten + alle landgoederen toegewezen kreeg. Hij was de vader van Godard van Aldenburg Bentinck. En de enige overgebleven vrouwelijke van Reede, Lady Elizabeth Child Villiers (van Reede) krijgt Amerongen toebedeeld. Met de bepaling dat mocht zij kinderloos blijven of

Messieurs

BARON VAN ASBECK
V. BEELAERTS VAN BLOKLAND
COMTE G. VAN ALDENBURG BENTINCK
A. BOREEL
H. LE BRON DE VEXELA
J. LE BRON DE VEXELA
COMTE D. VAN BYLANDT
COMTE O. VAN BYLANDT
COMTE O. VAN BYLANDT
COMTE W. VAN BYLANDT
H. CLIFFORD
H. A. CROMMELIN
BARON VAN DEDEM

H. VAN DOORN VAN WESTCAPELLE
W. FLOUT VAN SOETERWOUDE
D. EVERWIJN
BARON GEVERS
W. GEVERS DEYNOOT
BARON SIRTEMA VAN GROVESTINS
S. HANNEMA
R. A. KLERCK
L. MICHELS VAN VERDUYEN
H. QUARLES VAN UFFORD
O. QUARLES VAN UFFORD
BARON E. VAN WELDEREN RENGERS
COMTE L. SCHIMMELPENNINCK VAN NIJENHUIS

BARON DE SMETH VAN ALPHEN
W. SNOUCK HURGRONJE
H. M. SPEELMAN
COMTE H. VAN LIMBURG STIRUM
COMTE O. VAN LIMBURG STIRUM
V. DE STUERS
A. VAN TETS
G. VAN TETS
W. VERBRUGGE
H. VERHELJEN
C. W. VOET
H. VAN WEDE
H. VAN DER WIJCK

g'Heergraacht van Hooylandan

*print Monsieur le comte et Madame la Comtesse
Charles de Bylandt et Mad^{elle} la Comtesse Louise de Bylandt
de leur faire l'honneur d'assister au Bal qu'ils se proposent
de donner Lundi le 14 Mars à l'Hotel du „Vieux Doelen”
à 9¹/₂ heures.*

Amerongen wilde verkopen, dit allereerst moet worden aangeboden aan de familie Bentinck te Middagten. En er wordt reeds een prijs afgesproken: fl. 105.600,-

Het gaat gebeuren

De koop wordt uiteindelijk in 1879 gesloten. De moeder van Godard koopt het Huys, en tekent de akte. Godard was aanwezig maar mocht i.v.m. minderjarigheid niet zelf optreden als belanghebbende. Het bezit is dan net zo groot als het huidige.

Hij loopt vol trots door zijn pas verworven bezit en wil er echt wat van gaan maken. Per slot van rekening is hij de eerste echte bewoner van dit prachtige Huys. Al gauw realiseert hij zich dat er ook zo af en toe een verfje op de kozijnen moet en nog meer dingen moeten gebeuren, maar daar heeft hij geen geld voor. Hij werkt niet en heeft dus geen inkomsten.

Al gauw echter verneemt hij dat tante Elisabeth de rest van haar bezittingen rondom het Huys wel aan hem wil verko-

pen, en gaat hij met haar in onderhandeling. Lieve tante, schrijft hij, hij wil natuurlijk aardig overkomen. De rentmeester van Twickel helpt hem mee en schat het vermogen van tante op fl.650.000,-. Bied maar fl. 500.000,- zegt hij, dan zal het wel goed komen. Het komt echter niet goed, er moet gewoon fl. 650.000 betaald worden.

De oplossing

Dat valt wel even tegen, maar uiteindelijk wordt de koopakte opgemaakt. Hij heeft de pen boven het contract hangen maar realiseert zich op tijd dat hij nog geen geld heeft. Schrijft gauw een brief naar zijn tante *lieve tante het komt mij eigenlijk te vroeg, ik moet op zoek naar een vrouw met vermogen*. Het is niet ongebruikelijk dat de dames met hun bezittingen, veelal een gelde-lijk vermogen, de heren redden van een financieel debacle.

En als je goed zoekt dan vind je altijd wat er nodig is. Op een *hengstenbal* in hotel *du Vieux Doelen* in Den Haag ontmoet hij

Augustine Wilhelmina Louise Adriana van Bylandt. Met haar trouwt hij en aangezien er in de huwelijksvoorwaarden staat: *De man beheert de goederen van den vrouw* komt alles toch nog goed.

Anna Schut en Johannes van Arler

door Ineke van Vonno

Anna Schut en Johannes komen in mijn stamboom voor via hun zoon Johannes (Jan). Daar was ik mee bezig om in kaart te brengen toen ik de naam Froger tegen kwam. Door de naam Froger, dacht ik, zou René Froger hier iets mee te maken hebben? Ik herinnerde mij dat hij in een uitzending van Verborgen Verleden had gezeten. Die uitzending heb ik teruggekeken. En jawel hoor. Anna Schut en Willem Froger kregen o.a. een zoon Dirk, die zilversmid werd. René Froger bezoekt in de uitzending een nakomeling van Dirk Froger (net als René zelf) in Delft. Hij bezit nog zilveren voorwerpen van Dirk en vertelt hem dat er in het Rijksmuseum van Amsterdam nog een kast versierd met zilverwerk van Dirk Froger te vinden is.

Dirk is 3 jaar als zijn moeder Anna Schut hertrouwt met Johannes van Arler. Hij is waarschijnlijk met zijn moeder meege-

gaan naar Amersfoort en in het huis in de Muurhuizen/hoek Nieuwstraat opgegroeid.

Anna is de dochter van Dirk Harmensz Schut en Sara Gerritsdr van Es.

In 1688 kopen haar ouders een huis, waarschijnlijk nieuwbouw, op de hoek Wetering- en 2^e Weteringdwarsstraat. Dirk is bakker. Anna is waarschijnlijk in 1682 geboren, want als zij in april 1704 trouwt is zij 21 jaar. Ze is enig kind.

In de 2^e Weteringdwarsstraat wonen Isac Froger en Elisabeth Dionys met hun 3 kinderen, Sara (~ 1673), Jean (~ 1674) en Guillaume (~ 1675). Isac en Elisabeth komen met hun 3 kinderen uit Frankrijk, Caen. Jean en Guillaume zijn als ze trouwen waaiermaker. Isac heeft waarschijnlijk een kruidenierswinkeltje.

Dochter Sara trouwt op 24-3-1696 met schoenmaker Jean Rouland en zoon Jean trouwt op 7-12-1700 met Sara Silvius.

Anna en de 29-jarige Guillaume, ook wel Willem genoemd, trouwen op 20-4-1704. Zij krijgen 3 kinderen. Eerst een dochter Saartje gedoopt op 11-2-1705, daarna zoon Dirk gedoopt op 18-7-1706. Als Anna zwanger is van haar derde kindje, overlijdt Guillaume. Hij wordt begraven op 18-10-1707. Haar zoontje Guillaume wordt op 12-2-1708 geboren. Tot overmaat van ramp overlijdt haar moeder kort na de geboorte van haar kleinzoon. Zij wordt begraven op 7-3-1708.

De moeder van Guillaume, Elisabeth Di-onys, hertrouwt op 30-12-1710 in de Waalse kerk met Jaques Jartou.

Waarschijnlijk heeft Anna's vader een bakkersknecht, Johannes van Arler, gedoopt op 5-8-1684. Johannes komt uit Amersfoort en zijn vader was ook bakker. Zijn vader was Gijsbert Geurts van Arler en zijn moeder is Anna Leeckens. Zijn moeder woont in Muurhuizen, hoek Nieuwstraat in Amersfoort en is in 1699 al weduwe. Ik vermoed dat Johannes daarom bij een andere bakker het vak ging leren.

Anna trouwt met Johannes, de bakkersknecht van haar vader, op 11-10-1709 en zij krijgen een dochter Annatje/Anna/Johanna, eerst wordt Annatje in juli gedoopt in Amersfoort en een maand later wordt ze in Amsterdam gedoopt op 17-8-1710. Met de moeder van Johannes als getuige.

Daarna verhuizen ze naar Amersfoort, want in december 1710 wordt Anna lidmaat in Amersfoort. Ze gaan in de bakkerij bij de moeder van Johannes in de Muurhuizen/hoek Nieuwstraat wonen. Daar worden nog 7 kinderen geboren:

1. Johannes (Jan) (~ 23-10-1712)
2. Hij wordt ook wel Jan genoemd en is een voorvader bij de "van Vonno's".
3. Gerrit (~ 27-10-1715), hij overlijdt vóór 1724

4. Gijsbertus (~ 10-9-1716), hij overlijdt jong

5. Alida (~ 8-10-1717)

6. Elisabeth (~ 29-2-1721)

7. Gerrit (~ 8-9-1724). Gerrit trouwt op 26-9-1756 met Elizabeth Withoos

Johannes/Jan trouwt met Sijtje van Veen in Loenen. Via hun zoon Klaas kom ik bij de van Vonno's. Klaas/Claas gaat in ondertrouw op 14-8-1767 met Johanna Evertse van Hamersvelt, tegelijkertijd is ook de doop van hun twee kinderen Evert & Cijtje (tweeling). Helaas overlijdt Cijtje. Evert zal trouwen met Jannetje Gouw. Hun dochter Johanna trouwt met Gerrit van Vonno in Zeist.

In 1728 nemen Anna (Schut) en Johannes van Arler bij de Heren Regenten van het Bloklands Gasthuis een lening op hun huis van ruim 425 carolusguldens. In 1733 verkopen Anna en Johannes hun huis in Muurhuizen/hoek Nieuwstraat, nog steeds met de schuld aan het Bloklands Gasthuis.

In 1740 zijn Johannes en Anna waarschijnlijk overleden, want dan erven de drie kinderen van Anna Schut en Willem Froger (Sara, Dirk en Willem) en de vijf kinderen van Anna Schut en Johannes van Arler (Johanna, Jan en Alida en de nog minderjarige kinderen Elisabeth en Gerrit) het huis van grootvader Schut in Amsterdam in de Weteringstraat. Johanna (Anna) is dan getrouwd met Thomas Wijdom en Alida is getrouwd met Rijk van Hooghbetrum.

Hoe verging het de kinderen, Sara, Dirk en Willem van Anna, die ze in Amsterdam met Guillaume/Willem Froger kreeg, maar hun jeugd in Amersfoort doorbrachten?

Sara Froger

Sara is de oudste, gedoopt op 11-2-1705 als eerste kind van Anna Schut en Guillaume Froger. Zij trouwt eind 1724 op 20-jarige leeftijd met haar 26-jarige neef Wil-

lem Esaia Rouland, de zoon van haar vaders zus Sara en de schoenmaker Jean Rouland. Sara woont dan in de Nes en neef Willem in de Calverstraat. Kinderen:

1. Guillaume Pierre (~ 31-10-1735)
2. Sara (~ 15-11-1738)

Sara wordt op 21-1-1744 begraven. Zij woonde toen in de Barberstraat.

Dirk Froger, zilversmid

Dirk Froger is de tweede zoon van Anna Schut en Guillaume/Willem Froger/Frogie. Dirk wordt geboren in Amsterdam en gedoopt in de Amstelkerk op 18-7-1706. Zijn vader Guillaume wordt begraven op 18-10-1707. Dirk is dan ruim een jaar. Hij heeft een zusje Sara en zijn moeder is dan zwanger.

Zijn moeder Anna Schut hertrouwt met Johannes van Arler op 9 of 11-10-1709. Johannes is bakkersknecht bij haar vader in de Weteringstraat in Amsterdam en komt uit Amersfoort. Anna heeft dan 3 kinderen: Sara, Dirk en Guillaume.

Het eerste kind van Anna en Johannes heet Annatje/Anna en wordt in 1710 geboren, eerst gedoopt in Amersfoort op 16 juli en nog een tweede keer in Amsterdam op 17 augustus.

Met hun 4 kinderen gaan Anna en Johannes in Amersfoort wonen. Dirk groeit daar dus op, in de bakkerij van zijn grootvader, Muurhuizen/hoek Nieuwstraat. Waarschijnlijk mag Johannes dan het bakkersvak uitoefenen.

In Amersfoort krijgt Dirk er nog 5 halfbroers en -zusjes bij. Wanneer hij teruggaat naar Amsterdam is niet duidelijk. Misschien gaat hij wel bij grootvader Schut wonen, die nog steeds zijn bakkerij in de Weteringstraat heeft. Omstreeks 1739 overlijdt grootvader Schut en ook Dirk's moeder leeft dan niet meer, want de 3 kinderen die Anna had met Willem Froger en de 5 kinderen van Anna met Johannes van Arler, waarvan nog 2 kin-

deren minderjarig, erven de bakkerij in Weteringstraat.

Hij trouwt op 18-9-1731 met een meisje uit Amersfoort, Reijertje van Guttickhoven, dochter van een schuytveoeder. De kinderen van Dirk en Reijertje:

1. Maria (~ 3-12-1732)
2. Willem (~ 11-8-1734)
3. Willem (~ 25-8-1737)
4. Reijer (~ 25-1-1739)
5. Guillaume Ezaye (~ 5-3-1741)
6. Reijertje (~ 13-1-1743)
7. Johanna (~ 20-11-1746)

Als Reijertje in 1758 overlijdt, wonen ze in de Egelantierstraat.

Dirk hertrouwt in april 1759 met de 32-jarige Marritje van de Star uit de Roosestraat in Amsterdam. Zelf is hij dan 53 jaar.

Kinderen Dirk en Marritje:

1. Dirk (~ 5-3-1760)
2. Antje (~ 5-9-1762)
3. Marretje (~ 5-9-1764)

Dirk en Marritje wonen in de Tuinstraat in Amsterdam en hij is meesterzilversmid (melding in 1772 getuigenis bij een scheiding van een buurman).

Dirk wordt begraven op 18-10-1780, Marritje op 5-12-1780.

In 1781 verkopen de kinderen en kleinkinderen van Reijertje van Guttickhoven het huis van hun grootouders in Amersfoort Reijer Jansen van Guttickhoven en Marritje Dirks van Zetten: zekere huizinge, erve en grond met een plaats daarachter annex, staande op het Spuij omtrent de Koppelpoort. Kinderen:

1. Maria Froger en man Jan Mulder.
2. Reijer Froger.
3. Willem Froger.
4. Johanna Froger en man Johann Herman Schatsen.

Kleinkinderen.

Willem Froger, tabaksplanter

Willem is geboren in Amsterdam als Guillaume op 12-2-1708. Zijn vader was in 10-1707 overleden. Hij gaat met zijn moeder Anna Schut en haar nieuwe man en zijn broertje Dirk en zusje Sara en halfzusje Anna in 1710 naar Amersfoort. Zijn stiefvader Johannes van Arler is bakker en ze gaan wonen in de voormalige bakkerij van de vader van Johannes in Muurhuizen/hoek Nieuwstraat. Zijn zus Sara en broer Dirk gaan uiteindelijk weer terug naar Amsterdam als ze groot genoeg zijn, maar Willem blijft in Amersfoort.

Op 17-3-1730 trouwt Willem met Francina van de Hoef. Haar moeder is Jacomina Methorst.

In 1732 kopen Willem en zijn vrouw Francina van de Hoef hun tabaksschuur met tabakshof daarachter in de Koningstraat (Coninckstraat).

1734 kopen burens van Willem hun huis en brouwerij, staande aan de Langestraat, alsmede hun huizen en bouwhuis daarachter staande in de Muurhuizen.

In 1736 kopen burens van Willem Froger hun tabaksschuur met tabakshof daarachter in de Koningstraat (Coninckstraat).

In 1736 kopen burens van Willem en Francina de tabaksschuur met de grond, staande aan de Coningstraat (Coninckstraat) bij de poort naast het bouwhuis van het echtpaar, mitsgaders de tabakshof gelegen achter de genoemde schuur en bouwhuis tot op de hoek van de stijl van de hofdeur toe, en strekkende tot aan het molenaarshuis.

Op 4-2-1738 wordt Francina begraven.

Op 29-8-1738 - Willem Froger, weduwnaar en boedelhouder van Francine van de

Hoef, neemt leningen:

- 3000 gulden met als onderpand huis, erf en grond met een hof daarachter aan de Langestraat, gelegen tussen aan de ene kant brouwer de Vries en aan de andere kant wijnkoper Dalekamp
- 3000 gulden – met als onderpand huis, met schuur daarnaast en hofje daarachter in de Coninckstraat
- 3000 gulden – met als onderpand een tabaksschuur met 3 morgen land daarbij, buiten de Bloemendalse Poort naar Bunschoten en achter Oud Eem uitkomend
- 3000 gulden – met als onderpand tabakskamp twee morgen genaamd de Doornkamp tussen de Lageweg en de Groenesteeg
- 3000 gulden – met als onderpand twee morgen tabakskamp

Willem hertrouwt op 13-9-1739 met Maria de Koning in Amersfoort.

Kinderen van Willem en Maria:

1. Francina (~ 9-9-1742)
2. Geesje (~ 26-6-1744)
3. Jacob (~ 12-10-1745)
4. Sara (~ 30-4-1747)
5. Willemijntje (~ 17-6-1749)
6. Jacoba (~ 6-8-1751)
7. Maria (~ 20-4-1753)
8. Aartje (~ 2-5-1755)
9. Esaia (~ 18-2-1757)

Willem trouwt voor de derde keer op 17-3-1778 met Catharina/Catrina Gravel.

Kinderen van Willem en Catrina:

1. Elizabeth (~ 12-6-1778)
2. Maria (~ 4-5-1780)
3. Jesaia (~ 20-3-1785)

Willem wordt begraven op 15-12-1785 in de Joriskerk. Hij woonde in de Koningsstraat bij de poort.

Bekentenissen van een amateur-genealoog

door Henk van de Streek

Ik begin meteen maar met een bekentenis: van origine ben ik een beetje een luie amateur-genealoog.

Zo, het hoge woord is eruit!

Ooit – ik denk medio de jaren '80 – begon ik op m'n toenmalige Commodore 64 een database aan te leggen van familieleden. Als u weet dat ik uit een gezin van 12 kinderen kom snapt u gelijk dat ik daarmee een uiterst onoverzichtelijk karwei op m'n hals haalde want behalve die 12 kwam er natuurlijk de nodige aanhang, schoonouders, daar weer de kinderen van met partners en schoonouders enz. enz. In basic programmeren was nog maar nét uitgevonden, laat staan dat er een toegesneden genealogieprogramma te verkrijgen was. Dat klinkt nog niet erg lui maar als ik u vertel dat ik een drukke baan had, waarbij het gewoon was 4 avonden in de week te vergaderen, dan is een excuus om de genealogie maar wat te laten slossen gauw gevonden. Dat wel!

Nóg maar een voorbeeld: in 1972 bracht Dick van Wingerden uit Rotterdam zijn gestencilde uitgave van *vier eeuwen familie KROON* – mijn moeders voorgeslacht - op de markt. Pas veel later kreeg ik daar weet van en prijkte er al gauw een kopie in mijn toenmalige boekenkast maar ik kwam er (...) nog steeds niet toe er meer mee te doen dan eens doorlezen. Kwam bij dat ik begin 80-er jaren m'n eerste huwelijk opbrak, me daarna eerst weer moest waarmaken in een nieuwe familie, afijn: nog weer excuus genoeg om niet met de genealogie bezig te zijn.

Nog een laatste voorbeeld: in de jaren 90 (ik geloof 1992) werd door de Oudheidkundige Vereniging *De Broeklanden* te Oldebroek een door Beerd Doornewaard ge-

schreven boekwerk ten doop gehouden in de Lambertuskerk aldaar. Titel: *Oud Veluws geslacht Van de Streek*, de VVG zal 't wel in de boekenkast hebben, schat ik in. Uitgenodigd waren alle bekende leden en aanverwanten van de familie Van de Streek; ik verzeker u dat de kerk vol zat – ik had nog nooit zo'n grote familiehappy hour gezien, laat staan meegemaakt. Maar ik vond 't ook prachtig: ik was wel een grote familie geweest, maar zooo'n grote... allemaal STREKEN. M'n latente belangstelling voor familiegeschiedenis en -verhoudingen nam zien-derogen toe. Maar ja... drukke baan hè... Maar nu genoeg excuses:

In 2002 kon ik van een regeling gebruik maken om op 57-jarige leeftijd maar met 41 dienstjaren met pensioen te gaan. Je durft dat tegenwoordig nauwelijks meer te zeggen, zeker als je toehoorders hebt die tot hun 68e door moeten. Maar goed ik kreeg de beschikking over een ongekende hoeveelheid vrije tijd. En omdat weinig andere hobby's me in de weg zaten vulde de genealogie het ontstane gat.

Over gaten gesproken, er zaten nog heel wat gaten in de publicatie van Beerd Doornewaard, overigens heel begrijpelijk: hoe kwam je immers in die tijd achter genealogische gegevens van familie die naar Amerika is vertrokken en nooit meer wat van zich heeft laten horen? Dus daar lag nog een hoop speurwerk – een uitdaging om de gegevens compleet te krijgen.

Maar ik moet m'n bekentenis tóch nog weer uitbreiden: waarom zou ik al dat werk van Dick van Wingerden (eerder las u al over de uitgave van "Vier eeuwen familie KROON") en al dat werk van Beerd Doornewaard nog eens dunnetjes overdoen? Mis-

schien hadden zij wel een database aangelegd (van een genealogisch programma kon ik alleen maar dromen), een verzameling dus waar ik een kopie van kon krijgen. Ik had het kunnen weten: genealogen van het oude stempel beoefenen hun hobby met de hand, met het hoofd en met fysiek speurwerk in archieven: ... jongeman. ... een database? Hoe kom je erbij! Gepubliceerd werd er dan ook niet op internet.

Maar het resultaat van de inmiddels gelegde contacten was wél dat ik met instemming van deze onderzoekers / uitgevers de gegevens uit de betreffende boeken mocht overnemen, digitaliseren en publiceren. Kijk, daar komt m'n ware aard weer om de hoek! Aan de andere kant: ik geef het je te doen: een kleine 600 pagina's aan gegevens in Aldfaer inkoppen!

Da's wel een lange inleiding geloof ik.

Zoals ik al zei had er zich intussen ook een nieuwe schoonfamilie aangediend en het kon dus niet uitblijven of er moest onderzoek komen naar de roots van de Van Ginkels en de Van 't Land-ten. Om een lang verhaal wat korter te maken: ik dacht in m'n onnozelmheid dat alle Van Ginkels wel terug te voeren zouden zijn tot één gemeenschappelijke voorouder. Dat was bij de (4.000) Van de Streeken tenslotte ook het geval, zo ook bij de onderzochte tak van de KROONEN (4.000).

En Van Ginkels zijn er nogal wat hoor! Stap je in museum NAIRAC in Barneveld de smederij binnen word je begroet met "Goedemiddag Van Ginkel, ook weer in de stad?" of zoiets; sta je toch even te kijken: kennen ze mijn lief hier soms? We komen hier toch voor 't eerst – algemene naam dus, Van Ginkel.

Na een paar jaar Van Ginkels verzamelen en documenteren (néé, daar had nog nooit iemand een publicatie aan gewaagd)

en een telefoontje van Rudy de Jong uit Woudenberg werd mij wel duidelijk dat er misschien wel 10 stammen Van Ginkel bestaan en dat van een gemeenschappelijke voorouder echt geen sprake is. Alleen: hoe zeef je uit die 6.500 Van Ginkels in Aldfaer de juiste, d.w.z. de voorouders van mijn schoonfamilie er nou uit? Dat is pas echt lastig als je weet, dat ik via www.online-begraafplaatsen.nl of www.online-familieberichten.nl laat monitoren of er mutaties zijn met die achternaam. En zo krijg je dus wel een groot aantal "losse personen", waarvan je de verbinding met voor- en nageslacht ooit nog eens moet uitzoeken. Ik kiever ze niet overboord, ik kijk wel uit – beter méé verlegen dan eróm - met de consequentie dat mijn database intussen méér dan 61.000 namen telt en bijna dagelijks aandacht vraagt.

Kijk, dat is toch weer een beetje een goedmakertje tegenover de eerder geconstateerde luiheid, toch? Ik publiceer op Genealogie-online. Logisch dat er zo niet dagelijks dan toch wel wekelijks vanuit de hele wereld aanvullingen worden gemeld c.q. verzoeken komen om verdere informatie.

Ik maak er een sport van vragen zo zorgvuldig en uitgebreid mogelijk te beantwoorden. Maar de consequentie is dat ik dan ook een mooie parenteel of kwartierstaat wil aanleveren, u begrijpt wel dat mijn "verzameling" ook daardoor enorm "in de breedte" uitgroeit. Dat geeft mij voldoening, tevreden klanten en leuke e-mail-contacten.

De familie Van 't Land is weer een apart verhaal: bij de verhuizing van m'n schoonmoeder naar een verzorgingshuis kwamen er uitgaven van 't *Landschrift* tevoorschijn - een soort familie-orgaan, waarin Catrinus van 't Land uit Deventer ook delen van de stamboom publiceerde. U weet al dat ik

dan hebberig word. . . dus contact gelegd met Catrinus en ja hoor, hij had een soort database/kaartenbak op floppy's, waarmee de huidige computer niet meer uit de voeten kan en in een format dat op een moderne computer niet meer was te lezen, probleem? Jawel, maar stuur maar op dan red ik me er wel mee. En dat was ook zo, ik kon via via de Van 't Land-verzameling aan de praat krijgen en op die manier de gegevens van 1.500 familieleden overnemen in Aldfaer. Ook hier was een schone taak weggelegd in het aanvullen van de gegevens, vooral ook van geëmigreerden. Catrinus is 3½ jaar geleden overleden, dus die bron kan ik ook niet meer aanspreken.

Als u goed opgelet heeft hebt u in mijn verhaal grofweg 16.000 personen langs zien komen in 4 families. Maar een database van 60.000? Hoe zit dat dan? Nou ja, ik hoef u als doorgewinterde genealogen niet te vertellen dat je bij een goed gevulde kwartierstaat van zeg 15 generaties al gauw over een verzameling spreekt van max. 16.000 personen.

En ja, dan moet ik tot slot nog een bekenenis doen: in mijn enthousiasme heb ik tot voor kort mijn onderzoekingen heel ver in de breedte uitgebreid. Soms wist ik nauwelijks meer met welke zijtak van een zijtak ik bezig was. Dat kwam mede door de vragen van buitenaf maar vooral ook door mijn instelling. Als er een vraag komt van de moeder van m'n schoonzoon kan ik niet nee zeggen. Gevolg is dat er een cluster "HE-TEMS" in zit (500), maar ook een cluster "STEELINK" omdat er één raakvlak met de fam. Kroon is en de onderzoeker niet wist hoe te publiceren, Docter, Van den Bosch, Van Dijk, Leusink, van Maanen, Lokhorst, Fikse. . . , om van Bos, Smit, De Vries en Jansen maar te zwijgen.

Bij de naam Docter (in mijn gegevens

voorkomend) hoort nog een kort verhaal: binnen een schoolproject stamboom – ik geloof in Nunspeet – vroegen 2 leerlingen met de naam Docter zich af of ze misschien familie van elkaar waren. Ik kreeg de indruk dat een negatief antwoord in elk geval één van de twee welgevallig zou zijn. Na wat heen en weer mailen – ik moest toch minstens de namen van ouders en opa's en oma's weten – en wat speuren op internet kon ik ze geruststellen: tot minstens 8 generaties terug waren ze GEEN familie. Een zucht van verlichting. . . .

Overigens zou ik hier een opsomming kunnen geven van de websites die ik frequent raadpleeg om m'n data te completeren. Dat doe ik niet. Alles gaat digitaal tegenwoordig - u vindt ze wel onder genealogie.startpagina.nl/. Een uitzondering nog voor Open Archieven van Bob Co-ret, die deze website in een afdelingsvergadering van de NGV zélf heeft uitgelegd. openarch.nl/

O ja, ik maak me ook wel eens schuldig, zij het slechts bij uitzondering en met de nodige voorzichtigheid, aan "plagiaat", ofwel het overnemen van een datum of andere persoonsgegevens uit de publicatie van een ander. Maar dan vermeld ik fatsoenshalve wél de herkomst.

Tenslotte: waarom deze ontboezeming, hoor ik u denken. Ja, voor een publiek, dat voornamelijk uit doorgewinterde genealogen bestaat, zoals NGV-leden, zou ik er een puzzelopgave van kunnen maken. Zo van: hoeveel en welke grote en kleine fouten heeft u in mijn aanpak ontdekt? Ik ga dat echt niet doen want het resultaat kan ik van tevoren wel inschatten. . . .

Zou mijn publiek uit startende genealogen bestaan dan zou ik met de kennis van nu en ter waarschuwing kunnen aangeven waar bij mij de fouten c.q. valkuilen in deze

toch prachtige hobby zich hebben gemanifesteerd.

Ik zou dan adviseren een kijkje te nemen op de website van de NGV, dan vooral klein te beginnen, dus bij jezelf, alle gegevens direct te documenteren met scans van documenten. O ja, ik zou ook verwijzen naar de 25 gouden regels bij genealogisch onder-

zoek (zie afdelingsblad Amersfoort e.o. van januari 2018). Ik zou ook aanraden evt. hulp in te roepen van mede-NGV-leden.

Ja nú zou ik het allemaal wel weten... Maar ik hoef u immers niks meer te vertellen. Dank slechts voor uw aandacht voor mijn bekentenissen, ik voel me echt opgelucht!

Hermpje, een triest leven?

door Miny Vos-Seppenwolde

Zij was mijn betovergrootmoeder en pas de laatste jaren heb ik haar een beetje leren kennen.

Ik ben naar haar vernoemd, Harmina; haar oudste kleindochter droeg ook die naam, net zoals mijn kleinzoon, Harm.

Ik vond haar eigenlijk heel toevallig, zat foto's te kijken op Beeldbank en vond het plaatje van de Kwakerssloot/Kwakerspoeel (Amsterdam, bij de Bilderdijkstraat en de Potgieterstraat). Ik kende het Kwakersplein, hier hadden wij ons speelkwartier op de lagere school. Inmiddels was ik al met pensioen en bezig met "familiezaken" en zat nu aan de kant van mijn vaders grootmoeder, Hermpje. Nog weinig gevonden, alleen een overlijdensakte: *verdronken in de Kwakerssloot*. Maar hoe en wat en ... ongeluk? Opzet?

Hermpje werd geboren in Kampen, Overijssel, op 30-6-1819 als achtste van de 9 kinderen van Jan Frans Mes(se)man en Gerrigje Veenhuijzen. Het meisje onder haar overlijdt heel jong, amper een maand oud. Zij heeft drie oudere zusters die allen naar Amsterdam vertrokken en daar later ook trouwden. Ook Hermpje vertrekt naar de grote stad samen met haar moeder Gerrigje als in 1839 vader Jan Frans overlijdt en zij gaan wonen bij de oudste zuster, Geesjen, die in de Buiten Bantammerstraat nr 6 woont.

In februari 1841 overlijdt Gerrigje en 2 maanden later brengt Hermpje op dit adres een baby ter wereld, een meisje: Geesje Wiegardina, vernoemd naar haar oudste zuster. Hermpje is dienstbode in die tijd, de vader? De baby wordt aangegeven door een vroedvrouw, Christina Brissen, oud 60 jaar en wonende NZ Achterburgwal 175. Hermpje zal moeten blijven werken om in hun beider onderhoud te voorzien maar wie zorgt er voor de kleine? Welke zuster? De zuster boven haar (Everdina) heeft een baby en is ziekelijk; zij overlijdt enkele jaren later. De zuster daarboven (Johanna) heeft al 4 kinderen en vertrekt weer naar Kampen met haar gezin. Toch vermoed ik dat de baby bij haar was. De oudste zuster heeft een dochter in die tijd. Jammer dat in het bevolkingsregister (BR) nog niet alle gegevens gevonden zijn. Wat er is gebeurd is mij nog niet duidelijk maar ik vind een overlijdensakte van Geesje in Norg, Drenthe. Het kind zit in het gesticht, wordt 25-5-1848 ingeschreven bij de Maatschappij van Weldadigheid te Veenhuizen (7 jaar jong!) en overlijdt in 1849.

Hermpje werkt als dienstbode in een huis op de Keizersgracht en ontmoet daar de huisschilder, een weduwnaar met een zoon-tje, afkomstig uit Stompwijk; beiden wonen ook in 1850 in de Bloemstraat; zij trouwen in 1851 en 10 maanden later wordt een dochter geboren die de naam van haar ou-

dere zuster krijgt, Johanna. Jammer genoeg overlijdt dit kindje binnen een jaar. Toch krijgt Hermpje nog een zoon, mijn overgrootvader, en een dochter. Is het een verandering voor haar dat deze dochter, geboren 17 jaar na de geboorte van haar eerste kind, de naam van de overleden eerste vrouw van haar echtgenoot krijgt? Dan beschikt het lot weer: haar man Anthonij van der Loo wordt in het BinnenGasthuis opgenomen (ongeluk bij zijn werkzaamheden) en overlijdt dezelfde dag in 1863, 42 jaar oud, en Hermpje blijft achter met drie minderjarige kinderen, haar stiefzoon van 13 jaar en haar eigen zoon en dochter van 9 en 5 jaar. Zij zal moeten blijven werken en de kinderen een goede opvoeding geven, wat zij ook doet. De oudste zoon wordt marinier, de tweede eerst suikerbakker, later agent bij de politie, en de dochter trouwt en sticht een gezin (10 kinderen). Als de oudste zoon naar Den Helder vertrokken is, de tweede ook gehuwd is, woont Hermpje bij dit gezin in, een zeer krappe behuizing, zeker als er al 4 kinderen hun entree gemaakt hebben. Ook de Friese schoondochter is niet een van de gemakkelijksen. Dit duurt tot juli 1887, dan vertrekt zij naar haar dochter, waar er al 7 kinderen (van de 10) zijn. In april 1888 ligt Hermpje in de Kwakerssloot. . . . Geen van haar dochters dochters is naar haar vernoemd.

Als ik denk aan een leven zoals Hermpje dat leidde, voel ik medelijden: heeft zij ooit een kans gehad? Als jongste (broers en zusters het huis uit) voor je ouders zorgen, afhankelijk zijn van je zusters (inwoning) en later van je kinderen. Geen sociale voorzieningen nog, dan denk ik dat de noodlottige val in de sloot bewust is geweest, de afstand van de Palmdwarsstraat naar de Kwakerssloot is best een aardig eind lopen!

Tot zover het verhaal over Hermpje, voor mijn (enige) nichtje had ik al eens een

matriachale lijst gemaakt over onze gezamenlijke grootmoeder, niet over Hermpje; dit onderzoek stokte. Maar nu in de tijd van de computers en internet waren er toch nog mogelijkheden. Ik kreeg een paar tips van een medewerker van het Stadsarchief van Kampen, de heer Ottens, waar ik heel dankbaar voor ben en ik ben dus weer aan de slag gegaan.

De laatste bevindingen:

Nergens was een huwelijk te vinden onder de naam Messeman, wel een huwelijk van Gerrigjen Veenhuijzen met Jan Frans Evers, weduwnaar van Margretha van der Ree, in 1801. Deze Margretha is 17-2-1801 begraven, vlak na de geboorte van dochter Berta ~18-1-1801 in de Broederkerk. Een kort huwelijk maar, het was voltrokken op 29-8-1800. Uit het tweede huwelijk 9 kinderen, waarbij in 1806 zoon Jacob gedoopt wordt als Messeman, maar de vader nog als Jan Frans Evers vermeld wordt. Evers wordt wel doorgestreept. Pas in 1811 staat de naam Messeman officieel vermeld in het register voor naamsaanneming samen met zijn 5 oudste kinderen.

Jan Frans zelf is op 17-12-1769 gedoopt in de Buitenkerk te Kampen met ouders Evert Jansen en Bartien Dirks, naar haar is vast de oudste dochter vernoemd. Evert was afkomstig van 't Schoutambt Kamperveen en huwde Bartien op 3-2-1769 in de Buitenkerk. De schrijfwijzen van de namen verschilden nogal eens, zij was weduwe en afkomstig van 't Haadland, een wijk bij Kampen.

16-7-1777 wordt te Kampen, in de Broederkerk, gedoopt Gerrigjen Veenhuijzen, ouders Casper Veenhuijzen (ook deze man werd vernoemd) en Geesien van Weezen, die op 27-11-1774 te Kampen in de Bovenkerk getrouwd zijn. Geesien, ook wel Geesjen, werd op 29-6-1754 gedoopt als doch-

ter van Egbert van Wezen en Anna Magrieta Loukens. Casper wordt niet oud, circa 45 jaar, hij wordt 18-6-1781 begraven in de Bovenkerk: ik denk dat hij na 1736 geboren is. Zijn doop heb ik niet gevonden maar de naam Veenhuijzen komt alleen in 1736 voor bij een huwelijk tussen Johannes Veenhuij-

zen (canonnier afkomstig van Swol) en Johanna Slangius en bovendien komen die namen weer terug bij zijn kinderen.

De bekendste kerken in Kampen, Boven-, Broeder- en Buitenkerk, worden regelmatig gebruikt bij huwelijk en dopen, het aanzicht over de IJssel is dan ook prachtig.

Schoonloeder

door Henk van Woudenberg

Mijn schoonmoeder was een aardige en fijne vrouw. Maar dat geluk heeft niet iedereen. Die mensen treffen een vreselijke schoonmoeder, die haar kind maar moeilijk kan afstaan of altijd commentaar heeft. Dat is geen schoonmoeder, maar een schoonloeder. En het is van alle tijden. In 1535 komen we een mooi voorbeeld tegen. Maar het verhaal begint al een paar jaar eerder, in 1531. We verplaatsten ons naar de rechtszaal van het Hof van Utrecht¹.

Daar staat IJda Roelofsdr van den Borsche tegenover haar zwager heer Roelof Gerritsz. Even voorstellen: IJda is weduwe van Roelofs broer Gerrit Gerritsz. Ooit trouwden zij in Maastricht en woonden vervolgens in Brussel, Wenen, Mechelen, Brugge en Gent. Toen haar man voor zaken op reis was in Engeland is hij daar overleden. Zij vertegenwoordigt ook haar zoon Gerrit.

Heer Roelof Gerritsz is deken van de St. Joriskerk in Amersfoort. Een deken is de voorzitter van het kapittel van Sint Joris, voor zover bekend het enige nog functionerende kapittel in Nederland. De overige leden heten kanunniken².

Het proces gaat om de eigendom van twee stukken land: Over en Neder Eeckrijsch onder Woudenberg. Beide stukken liggen tussen het dorp en Huis Groenewoude in de buurtschap Ekris. Eén stuk is gemakkelijk te vinden in de oude boeken. In het Oudschildgeld van Woudenberg nr. 4 staat bij 1536: eigenaar heer Roelof Gerritsz en bruiker Evert Gerritsz van Couwenhoven. Het gaat om een groot perceel van 24 morgen land. Let wel, het gaat hier om land, niet om een boerderij. Evert woont dus ergens anders³. Niet op Couwenhoven zoals zijn naam doet vermoeden. Hij huurt ook het naastgelegen land van de Kartuijzers uit Utrecht⁴.

Het andere stuk land, gehuurd door Thonis Bertsz, is moeilijker te vinden. In het

¹HUA, BNR 239-1 Hof van Utrecht 188-1, foto 28,29; 23-01-1531

²Nu is de burgemeester van Amersfoort automatisch deken van het kapittel. Ze hebben een eigen website: capittelsintjoris.nl/.

³In de aanklacht staat wel dat de pachters er ook wonen, maar er staat tot op heden nog geen boerderij.

⁴Oudschildgeld Woudenberg nr. 39.

Morgengeld van Woudenberg komen we in 1501 een Tonis Bartoutsz tegen. Hij betaalt namens zijn vader Bartout Woutersz voor 2 hoeven oftewel 32 morgen land⁵. In het Huisgeld van 1525 wordt hij ook genoemd. Dan heeft hij blijkbaar de boerderij van zijn vader overgenomen. Deze twee boeren staan ook voor het gerecht, want zij zijn ‘verge-ten’ de pacht over 1526 te betalen, want het was niet duidelijk wie de eigenaar was.

Tja, wie is eigenlijk de eigenaar? Het gaat al een beetje fout als vader Gerrit Hendricksz van Amersfoort de twee erven schenkt aan zijn zoon Gerrit Gerritsz. Vader Gerrit Hendricksz is een belangrijk man in de stad. Steeds weer weten ze hem te vinden als ze een schepen nodig hebben. De schenking was in 1518 voor het gerecht van Woudenberg. Om te onderzoeken of dat waar is worden enkele krasse oud-schepenen opgetrommeld. Zij verklaren dat dit klopt, echter alleen voor die helft waar Thonis Bertsz op woont. Omdat zootje Gerrit Gerritsz nog minderjarig is, wordt hij vertegenwoordigd door zijn grote broer Roelof Gerritsz, de deken. Nu heeft Roelof het bestaan om hout van de twee erven te verkopen en de opbrengst in eigen zak te steken. Een reden voor schoonzus IJda om hem voor het gerecht te dagen. Ze wil meteen de pacht van 80 gl. over 1526 innen van de twee boeren en vaststellen dat de beide erven, na het overlijden van haar man Gerrit Gerritsz, nu voor haar zootje Gerrit Gerritsz de Jonge zijn. Die 80 gl. pacht worden geïnd door Roelof Gerritsz, de deken. Na de dood van zijn broer Gerrit Gerritsz geeft hij daarvan 50 gl. aan zijn schoonzuster IJda. De rest houdt hij zelf. Als administratiekosten zul-

len we maar zeggen.

Voor het gerecht sputtert Roelof nog wel tegen en vraagt om bewijzen. Dan komt de verklaring van de drie krasse oud-schepenen naar voren⁶. Het hof geeft IJda in alle zaken gelijk en een paar maanden later levert zij een overzicht van de inkomsten die zij nog tegoed heeft van Roelof Gerritsz⁷. Daarmee lijkt de zaak afgedaan en het blijft dan ook rustig tot 1535. Want dan gaat schoonmoeder zich er mee bemoeien.

Zij heet ook IJda. We laten haar even aan het woord⁸. Zij verklaart voor het Hof dat zij een zoon heeft gehad, genaamd Gerrit Gerritsz, die zonder kinderen is overleden. Dus zij is enige erfgename geworden. Schoon- dochter IJda Roelofsdr woonde drie jaar geleden in Mechelen en haar zoon woonde toen in Engeland en is daar overleden. Volgens haar heeft IJda Roelofsdr veel verdriet gehad dat haar man is overleden. Zij was niet alleen verdrietig over het verlies van haar man maar IJda Roelofsdr moet gezegd hebben: *Indien ick een kindt van hem gehouden hadde, ick soude alle mejnen mans goet wel crigen. Had ik maar een kind, dan zou ik alles erven.* Daarom bedacht IJda Roelofsdr een plan. Zij zou aan een burger van Mechelen gevraagd hebben om haar kind af te staan. Zij zou met dat kind direct naar Amersfoort reizen en vertellen dat het haar kind was. Daarmee zou zij het bezit van haar man kunnen krijgen. De moeder van het kind zou 100 of 200 gulden krijgen. Ook zou zij dit kind hebben gebruikt in het eerdere proces tegen Roelof Gerritsz, deken te Amersfoort over de eigendom van Over en Neder Eeckrijch onder Woudenberg. IJda Roelofsdr heeft volgens schoonmoeder IJda

⁵Als dit het bewuste stuk land is, is het tussen 1511 en 1518 verkocht aan Gerrit Hendricksz en is Thonis Bertsz er als pachter opgebleven.

⁶HUA, Hof van Utrecht, inv. nr. 99-1; 26-2-1532.

⁷HUA, BNR 239-1 Hof van Utrecht 188-1, fol. 52vo; 12-05-1531.

⁸HUA, BNR 239-1 Hof van Utrecht 188-1, foto 190-194; 31-7-1535.

slechts recht op de helft van dat erf en zichzelf op de andere helft.

Schoondochter IJda komt nu aan het woord. Zij zegt dat ze Gerrit Gerritsz heeft getrouwd en dat ze een kind hebben dat nog in leven is.

Schoonmoeder vraagt haar om te bewijzen dat ze een zoon heeft.

Schoondochter zegt dat de beide erven in Woudenberg aan haar en haar zoon zijn toegescheiden door uitspraak van het hof. Zij en haar man zijn in Maastricht getrouwd. Zij hebben vier kinderen gekregen waarvan er één Gerrit Gerritszoon de Jonge heet. Haar man ging voor drie weken naar Engeland voor zaken, maar is daar overleden.

Schoonmoeder beweert dat de zogenaamde zoon van IJda Roelofsdr met zijn meester in Mechelen woont en niet bij zijn moeder wil komen omdat het zijn moeder niet is. Haar man is vanwege haar naar Engeland 'gevlucht' en heeft daar jaren gewoond. Daarom kunnen zij geen vier kinderen hebben gehad. Zij wil weten wanneer die kinderen zijn geboren, wie hun getuigen bij de doop waren en waar ze zijn gestorven. Als zij die kinderen heeft gehad dan zijn ze buitenechtelijk en heeft ze ze verstoep zo *als men gemeenlicken met speelkinderen doet*. Zij heeft ook nooit bewezen waar en wanneer haar zoon Gerrit Gerritszoon de Jonge is geboren. En zij had er heel vaak naar gevraagd.

Schoondochter IJda Roelofsdr zegt dat zij in Maastricht is getrouwd en vervolgens in Brussel, Wenen, Mechelen, Brugge en Gent heeft gewoond. Haar man is in vriendschap naar Engeland gegaan, heeft daar vijf weken in het huis van jkvr. van Boschuijssen gewoond en is daar gestorven. Van haar vier kinderen is er één, genaamd Anna, geboren in Utrecht, in de Boomburger Steeg naast de Brandolijën. In Brugge in de Spel-

straat is een tweeling geboren, de ene genaamd Henrick en de andere Gerrit Gerritsz de Jonge, geboren in de St. Jacoba parochie ten huize van een weduwe genaamd Katerine Houtsagers, die een dochter heeft genaamd Magdalena. Bij de derde kraam woonde ze in Mechelen in het huis van Jan Zimmeren. Dit jongetje heet (weer) Gerrit Gerritsz de Jonge. Dit kan zij aantonen door getuigen en door een eigenhandig geschreven verklaring van wijlen haar man. Zo probeert ze haar bewijzen te leveren.

Het hof weet ook niet wat ze ervan moet denken. Wat is waar en wat niet? Ze besluiten een bemiddelingspoging te doen, maar dat mislukt. Dan volgt de uitspraak: schoondochter IJda Roelofsdr moet de helft van het land teruggeven aan haar schoonmoeder. Zij moet ook de verkregen inkomsten voor de helft aan haar betalen en de proceskosten betalen.

Heeft schoonloeder toch haar zin gekregen.

Omdat dit een genealogisch blad is, ook nog even de familie op de rijtje:

Gerrit Henricksz, tr. Yda NN

In 1488, 1490, 1494, 1496, 1501, 1503, 1512, 1514, 1516 en 1520 is Gerrit Henricksz schepen en in 1518 burgemeester van Amersfoort.

In 1509 wordt Gerrit Henrickx in Overekeris genoemd als belending (HUA, Staten van Utrecht 356; 18-6-1509).

Testament op de langstlevende (AE, Stadsarchief Amersfoort 436-2, fol. 148vo; 9-4-1522).

In 1522 prelegateren Gerit Heynricxz ende Yda zyn wyf wedero[e]pen [wederroepen/herroepen] al alsulcke manieren zy voer dese tyt gemaict hebben ende maken nu op dese tyt aan Jan ende Aert hoeren beyder zonen inde gericht een stuk land, genaamd het Zwarte land, en een schuur en hooiberg in de De Teut. Hun zoon heer Rolof Geritz krijgt alvast 50 Rynsche gulden current 16 Hollantsche stuver voordien gul-

den jairlixe rente per jaar. Dochter Oetgen krijgt alvast de helft van een stuck lants [stuk land] gelegen inde Nederbirckt [Nederbirtk] (AE, Stadsarchief Amersfoort 436-2, fol. 148vo; 9-4-1522).

Uit dit huwelijk:

1. Roelof Gerritsz, deken van St. Joriskerk

In zijn testament laat hij zijn bezittingen in de stad na aan de jongste kinderen van zijn broer mr. Henrick Gerritsz en Rycolant Willam de Wysendr. De oudste kinderen erven zijn bezittingen buiten de stad. (AE; Stadsarchief 436-2, blz. 243; 20-6-1526).

2. mr. Henrick Gerritsz, tr. Rycolant/Rijckje Willam de Wysendr. Rijckgen die Wijse, tr. (2) Dusstgen Reijer Luijten

Meyster [meester] Henrick Gerytz heeft te goede gescouden legateert aan zijn broer Heer Roeloff Gerytz alsulc goet [elk goed] heerlick ende onheerlick [heerlijk en onheerlijk] rede ende onrede ruerende ende onruerende [roerende en onroerende] staende timmer [staande bouwsel] ende leggende erff [liggend erf] niet dair van uutgesceyden [niet daarvan uitgescheiden] hy heeft inden gericht van Amersfoort. (AE; Stadsarchief 436-2, blz. 241; 3-5-1526).

Dusstgen Reijer Luijten namens zijn vrouw Rijckgen die Wijse, wed. mr. Henrick Gerritsz, namens haar zelf en haar onmondige kinderen

Henrick, Weijntgen en Willemtgen contra Roeloff Gerritsz, deken van St. Joris te Amersfoort als curator voor zijn neef Jan Gerritsz en vervangende Anthonis Gerritsz, pachter op Hoogland. Er moeten binnen 14 dagen stukken ingeleverd worden. (HUA, BNR 239-1 Hof van Utrecht 188-1, foto 383; 19-5-1537). Idem. Het gaat over het erf de Grote Snueel buiten Amersfoort. (HUA, BNR 239-1 Hof van Utrecht 188-2, foto 25 ev.; 19-5-1537).

3. Jan Gerritsz

4. Aert Gerritsz, tr. Evertgen

Heer Roeloff Gerytszn, deecken van Sint-Joriskerk met zijn gekozen mombor Wolffert van Loenresloot, alsmede Aert Gerytszn en zijn vrouw Evertgen verkopende partij (AE; Stadsarchief 436-4, fol. 382vo; 26-6-1562).

5. Oetgen Gerrits

6. Gerrit Gerritsz, tr.? Yda Roelofsdr van den Bosche

Uit dit huwelijk:

1. Anna Gerrits, geb. Utrecht, in de Boomburger Steeg, jong ov.

2. Henrick Gerritsz, geb. Brugge, jong ov., tweeling met

3. Gerrit Gerritsz de Jonge, geb. Brugge, jong ov.

4. Gerrit Gerritsz de Jonge, geb. Mechelen

Een verrassende ontdekking

door Marcel van de Krol

Toen ik dertig jaar geleden begon met stamboomonderzoek naar aanleiding van de toenmalige Teleac-cursus vond ik her en der diverse personen met de naam “van de Krol” of “van der Krol”. Ook ging ik naar het archief Utrecht, Arnhem en Barneveld en naar het Centraal Bureau voor Genealogie CBG in Den Haag.

Ik probeerde de diverse Krolletjes aan elkaar te knopen en dat lukte ook wel maar ik had altijd twee groepen. Naarmate mijn

bestand steeds groter werd had ik op een gegeven moment dus twee parentelen waarvan de twee oudste voorouders van beide parentelen vóór 1800 op dezelfde boerderij woonden. Als ze allebei op dezelfde boerderij woonden zou je zeggen dat met zoveel nakomelingen je deze twee parentelen wel een keer aan elkaar moet kunnen knopen. De werkelijkheid is echter anders.

Mijn computer gaf aan (onder andere met het programma Genealogica-Grafica)

tijdens foutcontrole van mijn Gedcombestand, dat ik twee niet met elkaar gekoppelde bestanden had met een x aantal personen. Dit gaf veel frustraties en ergernis en ik ben dan ook diverse keren (helaas steeds zonder resultaat) bij andere meer ervaren genealogen geweest en ook naar het archief Barneveld en de Veluwedag, dat alles met de parentelen bij me in de hoop dat iemand mij kon helpen.

Door de coronacrisis zit je wat meer achter de pc en toen ik één dezer dagen weer eens een foutcontrole deed zag ik tot mijn verbazing dat ik nu één groot bestand had en niet twee. Ik heb toen met veel moeite oude gedcombestanden gevonden en zag dat tussen half 2017 en half 2018 het van twee bestanden naar één bestand was geworden. Dus ik wilde een verwantschap gaan zoeken tussen de twee parentelen om de oorzaak te achterhalen. Een heleboel stamboomprogramma's geprobeerd maar de één doet alleen bloedverwanten, de ander niet meer dan zoveel generaties of personen en weer an-

dere geen verwantschap tussen twee willekeurige personen. Na lang zoeken kwam ik uit bij het programma Legacy. Dit Amerikaanse programma (ook in het Nederlands en sinds kort overgenomen door MyHeritage) heeft ook een verwantschap maar dit lukte in eerste instantie ook niet meteen. Met behulp van de Legacygroep op Facebook en een mailinglist bleek dat er twee soorten verwantschappen zijn in dit programma. Een gewone die alle kinderen, ouders, grootouders, neven en nichten enzovoort aangaf en een verwantschapscalculator. Deze laatste gaf in een rechte lijn de verbinding tussen de beide probants met alle personen die daartussen zitten.

Toen vond ik een verdacht persoon en ja hoor, in 2017 had ik deze in beide parentelen en was dus een dubbel. In die tijd moet ik hem dus ontdebeld (samengevoegd) hebben waarna de koppeling dus compleet was en dat was mij dus nu pas opgevallen.

Mijn dag kon niet meer stuk.

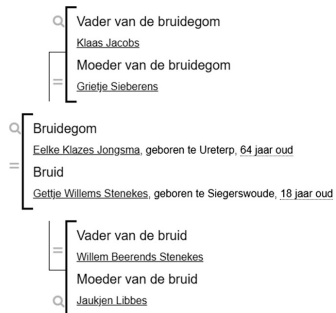
Opmerkelijk leeftijdsverschil

door Thijs van Veen

Tijdens de coronacrisis stuitte ik op nevenstaande huwelijksakte. Eelke Klazes Jongsma en Gettje Willems Stenekes trouwden op 17-12-1835 in Beetsterzwaag in de gemeente Opsterland. Eelke was 64 jaar. Voor Gettje hebben ze keurig gewacht tot haar 18^e verjaardag, op haar trouwdag werd ze 18. Op 20-3-1836 werd zoon Willem geboren, ten tijde van haar huwelijk was zij dus ongeveer een half jaar zwanger.

In de periode 1836–1850 kregen Eelke en Gettje acht kinderen. Bij de geboorte van het jongste kind was hij 79 jaar. Eelke overleed op 1-3-1855 in Ureterp (gem. Opsterland), Gettje op 24-9-1886 in Terwispel (gem. Opsterland).

Huwelijk op 17 december 1835 te Opsterland

Gettje werd op haar achttiende stiefmoeder van Syberen die toen 33 was en van Ytje die toen 32 was. Wat zullen Syberen en

Yttje ervan gevonden hebben dat hun vader met zo'n jong meisje trouwde? Zij is ruim 19 jaar met *opa / pake* (pake is Fries voor grootvader of opa) getrouwd geweest, ze kregen samen acht kinderen. Was het een gelukkig huwelijk? Was Gettje gelukkig? Eelke had al negen kleinkinderen toen hij in 1835 trouwde met Gettje. Zou Gettje toen ook *beppe* (beppe is Fries voor grootmoeder of oma) genoemd zijn door deze kleinkinderen (het oudste kleinkind van Eelke was 7 jaar jonger dan Gettje)? Hoe heeft de omgeving gereageerd op dit huwelijk? Zou het een gezellige boel zijn geweest bij pake en beppe als de kleinkinderen kwamen spelen met hun eigen kinderen? De kleinkinderen waren leeftijdgenoten van hun ooms en tante. Een heleboel vragen waar de archieven jammer genoeg geen antwoord op geven.

Eelke Klazes Jongsma is geboren omstreeks 1771 (64 jaar bij zijn huwelijk op 17-12-1835, 84 jaar bij zijn overlijden), zoon van Klaas Jacobs en Grietje Sieberens. Hij was boer of koemelker.

Eelke trouwde (1) met Maaïke Tabes de

Groot, * omstreeks 1765, dochter van Tabe Jelles en Ytje Bottes, + 29-8-1831 in Ureterp (66 jaar oud).

Eelke trouwde (2) met Gettje (Willem) Stenekes, * 17-12-1817 in Siegerswoude, gem. Opsterland, dochter van Willem Beerends Stenekes en Jaukjen Libbes Leisma. Zij trouwde later op 4-4-1856 in Opsterland met Willem Ates van der Vliet (1816–1898). Gettje was dienstmeid, arbeidster, dagloonster, schippersche (1864).

Kinderen van Eelke en Maaïke (allen geboren in Ureterp):

1. Syberen Eelkes Jongsma, * omstreeks 1802

2. Yttje Eelkes Jongsma, * 22-9-1803

Kinderen van Eelke en Gettje (ook allen geboren in Ureterp):

1. Willem (Eelkes) Jongsma, * 20-3-1836

2. Jakob Jongsma, * 2-7-1837

3. Grietje Jongsma, * 13-2-1839

4. Jacob Jongsma, * 2-4-1841

5. Jouke Jongsma, * 15-9-1843

6. Lammert Jongsma, * 30-6-1845

7. Jacob Jongsma, * 6-8-1848

8. Berend Jongsma, * 25-6-1850

Johan van Oldenbarneveltlaan

door Jet Aeckerlin

Bij mijn zoektocht naar wat verre familieleden viel mij het volgende op. In het bevolkingsregister van Amersfoort periode 1860–1915, wonende op de J.v.O.-laan kwam ik 4 maal de naam van Hombracht tegen, 1 x de naam van Jacoba van Hombracht-Aeckerlin en 2 maal de naam

Steur.

Was er op dat adres vroeger een kazerne?

Er zijn onder de leden vast wel mensen die mij dit kunnen verklaren. Alvast vriendelijk bedankt voor de moeite.

Graag uw reactie naar de redactie.

Genealogie cursus

door Willem van Maren

Bij voldoende belangstelling begint op 15 januari 2021 in Veenendaal weer een cursus Stamboomonderzoek. De cursus bestaat uit drie lessen en een be-

zoek aan het gemeentearchief. Voor verdere bijzonderheden en aanmelding zie t.z.t.: www.cursus.bibliotheekveenendaal.nl/mens-maatschappij.

Screenshot van de genoemde website

Genealogische bron op internet

door Willem van Maren

Twee jaar geleden werd u in dit afdelingsblad geattendeerd op de website www.historischehuizen.nl. Het was een nieuwe website waarop de bewoningsgeschiedenis van Maarsbergen werd gepresenteerd. De website is inmiddels sterk uitgebreid met de geschiedenis van huizen en boerderijen uit de omliggende gemeenten. Met name zijn al heel veel boerderijen uit Leusden

en Woudenberg opgenomen. Verder ook enkele huizen in Achterberg, Doorn, Maarn en Rhenen. De website is duidelijk bedoeld voor genealogen. Een enorm archiefonderzoek vormt de grondslag van dit mooie project. Voor iedere stamboomonderzoeker met voorouders uit de regio ten zuiden van Amersfoort is deze website een bijzonder waardevol hulpmiddel.

Bidprentjes

door Bert Tobé

Onlangs heb ik een nieuwe website in de lucht gebracht www.mijnwieisdit.nl.

Bij het samenstellen van mijn genealogie kom ik steeds meer foto's/afbeeldingen tegen waar ik geen naam aan kan ge-

ven. Hopelijk zijn er mensen die deze foto's/afbeeldingen wel herkennen, zodat er tenminste nog een naam aan gegeven kan worden. Voor iedereen die voorkomt in mijn genealogie is er ook de mogelijkheid om

foto's/afbeeldingen waarbij zij geen naam hebben, te plaatsen op mijn website.

Ook heb ik een website waarop ik al mijn bidprentjes weergeef www.mijnbidprentjes.nl.

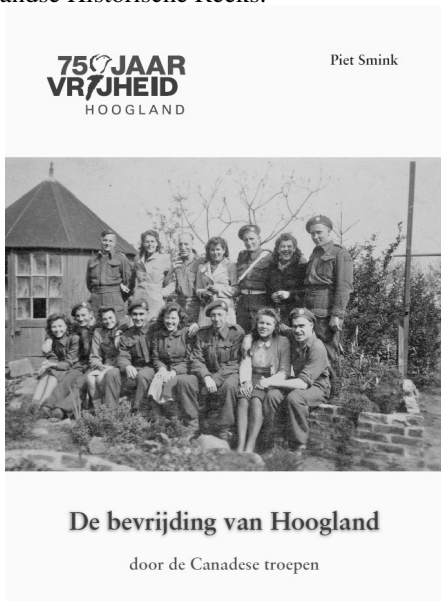
Graag zou ik ook in contact willen ko-

men met mensen die thuis wel een (grote) verzameling van bidprentjes hebben, maar deze (nog) niet weergeven met een eigen website. Het is voor genealogen toch heel belangrijk om de gegevens van bidprentjes te verwerken in hun genealogie.

Hoogland en de bevrijding

door Piet Smink

In april 2020 heeft de Historische Kring Hoogland bij gelegenheid van 75 jaar bevrijding mijn boek(je) *75 Jaar Vrijheid Hoogland* uitgegeven in het kader van de Hooglandse Historische Reeks.

Daarin wordt een beschrijving gegeven van de vier Canadese Regimenten die in april 1945 betrokken zijn geweest bij de bevrijding van Hoogland en van de vijf Canadese soldaten die daarbij in Hoogland zijn gesneuveld. Alle leden van de HKH hebben eind april 2020 dit boekje ontvangen.

Het boek(je) is voor alle anderen verkrijgbaar bij de penningmeester van de

HKH en kost € 10,00. Wie een exemplaar daarvan wil ontvangen, kan dat bedrag overmaken naar de bankrekening NL 08 RABO 0123 0600 28 ten name van de Historische Kring Hoogland onder vermelding van *75 Jaar Vrijheid Hoogland* en met vermelding van het adres. Dan wordt het boek(je) thuisbezorgd.

TER HERINNERING AAN DE VIJF CANADESE SOLDATEN DIE VOOR ONZE VRIJHEID ZIJN GESNEUVELD IN HOOGLAND

William James Mennie (CYR)	
09-02-1920	20-04-1945
Edmond Lévesque (CYR)	
22-04-1924	22-04-1945
James Jamleson (CYR)	
18-05-1918	22-04-1945
Lawrence Howard Thompson (CYR)	
03-02-1918	24-04-1945
Francis Joseph Burke Fitzgerald (WNSR)	
24-09-1922	28-04-1945

De plaquette

Er is ook een kort filmpje van de onthulling op 4 mei 2020 van een plaquette op een gedenkzuil op het Kerkhof de Langenoord in Hoogland met de namen van de vijf in Hoogland gesneuveld Canadese soldaten. Zie daarvoor www.katholiekamersfoort.nl/onthulling-plaquette-van-5-omgekomen-canadese-soldaten-in-hoogland.

Stel je voor

Mijn naam is **Dik Beker**. Ik ben 76 jaar. En ik woon in Hilversum. Ik ben een gepensioneerd inspecteur van politie.

Van de Beker-zijde heb ik alleen mijn vader, zijn moeder en zijn zusters gekend. Mijn grootvader overleed 9 jaar vóór mijn geboorte op 56-jarige leeftijd. Diens vader was al vóór zijn geboorte in 1877 overleden. Mijn grootvader heeft als KNIL-militair, en drager Militaire Willems Orde 4^e klasse, 14 jaar in Indië gediend, van 1900 t/m 1914. De laatste 2 jaar als assistent-bestuursambtenaar op Flores. Hij kocht in 1906 een 13x18 platen camera en maakte ongeveer 100 foto's van zijn diensttijd. De camera en de glasnegatieven heb ik kort geleden geschonken aan Museum Bronbeek in Arnhem.

Mijn vader vertelde altijd dat wij mogelijk uit Engeland kwamen en toen waarschijnlijk *Baker* genaamd waren. Van zijn vader wist hij niet veel. Mijn vader droeg vóór de oorlog het gebroken geweertje en dat klikte natuurlijk niet met een KNIL-sergeant. Om dat uit te zoeken ben ik in de genealogie gedoken. Van mijn vaders moeder, die 15 jaar jonger was, vernam ik ook niet veel. Zij vertelde nooit over haar huwelijk. Zij bewaarde wel de camera en de foto's. Na haar overlijden zijn die in mijn bezit gekomen.

Mijn opa is geboren in Woudenberg,

op de boerderij de Zeven Morgen. Vanuit die gegevens ben ik verder gaan zoeken. Ik kwam naast Woudenberg ook terecht in Scherpenzeel en Ede. De oudste voorouders kwamen uit Otterloo en Lunteren. En daar loopt mijn zoektocht naar de Bekers vast. Vooral ook omdat zij in 1812 de naam Beker hadden aangenomen en zij in de archieven ook vermeld staan als Gijsbertsen, Rijksen, Riksen, Beker Jansen.

Ook de familie van mijn oma, De With, ben ik verder gaan uitzoeken, en daar kwam ik veel verder mee. Verder zoek ik naar de familie Fokkenrood, de familie van mijn moeder. Deze familie komt waarschijnlijk uit Duitsland en is daarom moeilijk te volgen.

Verder heb ik alle foto's van mijn familie vanaf ongeveer 1890.

Mijn grootste liefhebberij is fotografie. Ik doe dit al sinds 1956, toen ik mijn eerste "boxje" op mijn verjaardag kreeg. Mijn vader is geruime tijd fotograaf geweest en was voor mij een goede leermeester.

Ik heb de genealogie sinds kort weer opgepakt en ben begin dit jaar lid geworden van de NGV. Hoewel eerst ingedeeld bij het Gooi heb ik mij over laten schrijven naar Amersfoort en omstreken, omdat daar mijn roots liggen. Ik heb veel informatie op mijn website www.gdbeker.nl staan.

Ledenbestand

Nieuwe leden:

Dhr. H.J.E. Veugelers, Woudenberg
Dhr. J.G.A. Opgenoort, Hoogland
Dhr. J.W.R. van Dassen, Dordrecht
Dhr. G.D. Bakker, Hilversum (wijz. afd.)
Dhr. J.J. Poort, Arnhem (bijk. inschr.)
Dhr. A.P. Wouters, Amersfoort
Dhr. J.J. Luijf, Eemnes

Overleden:

Dhr. E.M.J. Korten, Harderwijk
Dhr. F.A. Doth, Leusden
Mw. W.C.M. Gommers, Amersfoort
Dhr. Mr. Dr. V.A.M. v.d. Burg, Zeist
Dhr. J.A.W. den Drijver, Ede
Dhr. G.J. Bothof, Den Haag

Einde lidmaatschap:

Mw. F. van Anraad, Den Dolder

Dhr. R.A. de Boer, Ermelo
Dhr. R.P.A. Schouw, Bennekom
Dhr. W.H. Strous, Rhenen
Dhr. W.J. Otto, Soest
Dhr. P.B. Lijnkamp, Ede
Dhr. Dr. A.J. Lever, Bennekom
Mw. E.M. Haye, Baarn
Dhr. P. van Bijsteren, Amerongen
Dhr. W.A.M. de Vos, Zeist
Dhr. J.H. Halsema, Leusden
Dhr. A.H.A. Kerkhof, Maarsen
Dhr. Q.G. Bikker, Zeewolde
Mw. E.M. Fonteijn, Baarn
Dhr. J.J.N.C. de Ligt, Zeist
Mw. E.G.M. Nauta-de Wals, Amersfoort
Mw. G.A.Z. Evers, Amersfoort
Mw. S.J.C. Roëll-Buijs, Zeist
Dhr. D.B. ten Hoedt, Ede

Inhoudsopgave

Van de redactie	25
Colofon	25
Lezingen & Activiteiten	27
Van uw voorzitter	28
Leerrijke mobiliteit: koopmanszoon Michiel Heusch op Italiëreis	29
Laat genealogische informatie digitaal tot u komen	30
Nefkens Amersfoort 1880–2000 – Drie generaties ondernemers in vervoer	32
Zoekwoord nachtwacht	38
House for Sale	40
Anna Schut en Johannes van Arler	42
Bekentenissen van een amateur-genealoog	46
Herpmpje, een triest leven?	49
Schoonloeder	51
Een verrassende ontdekking	54
Opmerkelijk leeftijdsverschil	55
Johan van Oldenbarneveltlaan	56
Genealogiecursus	56
Genealogische bron op internet	57
Bidprentjes	57
Hoogland en de bevrijding	58
Stel je voor	59
Ledenbestand	60

